

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,
TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: ZSILINSZKY MIHÁLY.

Megjelenik
hetenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
Békés-Csabán, kastély utca
8-ik szám.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyom-
dája és Winkle Gábor könyvke-
reskedése.

A lap szellemi részét illető köz-
lemények a szerkesztőhöz Békés-
Csabára czimzendők, és legfeljebb
mindent csötörtökig beküldendők.

Előfizetési feltételek:
Egész évre helyben házhoz hordva
vagy vidékre 5 frt — kr.
postán küldve 4 " "
Háromnegyed évre 3 " 75 "
Félévre 2 " 50 "
Évnyegyre 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:
Egy 4 hasábos petitsor 5 kr.
Kétszeri közlésnél 4 " "
Háromszori közlésnél 3 " "
Többzori hirdetéseknek enged-
mény adatok Bélyegilleték 30 kr.
A nyilt-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvételnek: B.-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvnyomdájában. — B.-Csabán a nyomdában. — Budapest Haasenstein és Vogler, — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által „a „Békés“ kiadó hivatalához“ czimezve is.

A békésmegyei gazdasági egy-
let f. é. augusztus 5-én B.-Csabán a volt
Laczay-féle, most Breznik-tanyán egy,
kivált kisebb gazdákra nézve fontos KÉZI
ÉS JÁRGÁNYOS CSEPLŐGÉP VER-
SENYT tartand, melyre a közönség szí-
vesen láttatik.

Az egyl. igazgatóság.

T. Olvasóinkhoz.

A „Békés“ jelen számának homlokán
utoljára áll nevem mint felelős szerkesz-
tője.

A gyomai választókerület polgárainak
nagyrebcsült bizodalma új küzdelmi tért
nyitott számomra, melyen más minőségben,
de úgy ugyanazon szent ügy, t. i. szere-
zett hazánk és megyénk közügyeinek szol-
gálatában kellend érvényesíteni hazafias
törekvésemet és szerény munkásságomat.
A lap szerkesztéstől ezemmel visszalépek.

Ha volt valami jó és méltányolni való
e lapban az én vezetésem alatt, az nem
annyira az én érdemem, mint inkább azon
t. munkatársaimé, kik önzetlen munkás-
ságukkal kivívták a n. é. közönség szíves
elismerését, engem pedig valóban nagy,
és szavakkal alig kifejezhető hálára köte-
leztek. A fogatkozásokért egyedül én lé-
vén a felelős, e részben szabadjon a n. é.
közönség elnézését reméllem. Senki
sem érezte élénkebben a hiányokat, mint
én magam, akinek — a nyomda távolléte
miatt — hetenkint majdnem legyőzhetet-
len akadályokkal kellett megküzdenem,
nemis említve a munkatársak kellő nem
díjazhatóságából eredt nehézségeket.

Mindamellett mindig nyugodt lelki-
ismerettel fogok visszatekinteni rövid szer-
kesztői pályámra, mert őszinte jóakarattal
igyekeztem megfelelni elvállalt kötelezett-

ségemnek. Eleve kiadott programomhoz
híven arra törekedtem, hogy lapomban a
megyei és községi ügyek részrehajlatlan
igazsággal tárgyaltassanak, és a koronkint
felmerült társadalmi mozgalmak és eszmék
szakértők által megbeszéltesse. Munka-
társaim is bizonyították, hogy lehet a visz-
szaléléseket megróvni sértegetés nélkül, di-
csérni a szépet, jót és igazat hízeltés nél-
kül; szóllami személyekről rágalom nélkül,
és versenyezni irigység és veszekedés nél-
kül. Szóval igyekeztünk a hazai lapiroda-
lomban oly sajnosan elharapódzott gyamu-
sitgatás és a szellemdusságot affektáló hen-
czegést kerülni, és a sajtó magasztos cél-
jának lehetőleg megfelelni.

Megteletünk-e valósággal, az más kér-
dés, s mindenesetre oly kérdés, melyre nem
én, hanem a t. közönség fogja megadni
az illetékes és igazságos választ.

Nekem ezuttal nincs egyéb mondaní-
valóm, mint ismételve hálát mondanom
vált hű munkatársaimnak és a n. é. közön-
ségnek azon szíves baráti készségükért, mely-
lyel engem hét hónapos szerkesztői pályá-
mon támogatni méltóztattak. Őszinte óhaj-
tásom az, hogy ezen lap szerkesztői utó-
dom ügyes vezetése mellett méginkább vi-
rágozzék, s közlönyje legyen még sokáig
megyénk szorgalmának és bizton fejlődő
nagyságának.

Zsilinszky Mihály.

A „Békés“ szerkesztését
jövő számunktól kezdve Elek Lajos
ur a gyulai polgári iskola rendes ta-
nára veszi át, minélfogva előlegesen
is tisztelettel felkérem tisztelt munka-
társaimat, kik a „Békés“ szellemi ha-
ladásán eddigelé fáradoztak mun-

kalkodtak, valamint azon lapok t.
kiadóit kik a „Békés“-sel csere vi-
szonyban állanak, hogy becses mun-
kálataikat, illetőleg a csere példányo-
kat jövőre Gyulára czimezni szíves-
kednének.

Dobay János,

kiadó.

Ne markoljunk sokat.

Midőn a mezőgazdák kísérleti társu-
latának létesítését javaslatba hoztam, azon
nézetemet is kifejeztem, hogy ezen társulat
működése van hivatva, egy kísérleti telep
felállítását elősegíteni.

Igen, egy kísérleti telep felállítását
annak idejében én is óhajtom, de azt ez
időszert még korainak tartom, akár egy
rendszeres telepről legyen szó, akár olyan-
ról, mint a milyet Reök ur e lapokban
ajánl.

Elmondom hogy miért. Arra, hogy
mi egy szakember által vezetett s teljesen
felszerelt kísérleti telepet létesítsünk, mely-
nek fentartása évenként — legszerényeb-
ben számolva — négy-öt ezer forintba ke-
rül, arra, legalább ez idő szerént nincs
pénzünk; ahhoz, hogy egy oly telepnek,
mint a minőt Reök ur tervez, intőző bi-
zottságát összeállítsuk, — ahoz meg nincs
emberünk.

„Nagy sor a kísérlet uraim“ azt mondja
Reök ur, én is azt tartom. Éppen azért,
nekiünk először észlelni, vizsgálódnunk kell,
meg tanulni, hogy tanulva taníthassunk,
arra pedig legalkalmasabb mód, a kísérletek
tetele, oly alakban a hogy azt én ajánlottam,
mert a kísérleti telek a kísérlettevő közvetlen
közébe lévén, oly mozzanatokat, s körülmé-

nyeket figyelhet meg, melyek az e téren való
önképzését fejlesztve, tapasztalatait gyara-
pítván, a majdan felállítandó kísérleti tele-
p határozott támogatójává képezik.

És ha majd az ilyen kísérletek által
eredményezett tapasztalások a gyakorlatba
átvitetnek, s ösztönzésül szolgálnak a ki-
sérletek alaposabb, belterjesebb megte-
lére, midőn majd az a gazdaközönségnél,
mint egy életszükséggé válik, csak is ak-
kor tartom az időt, elérkezettnek a társu-
lati működés támogatására rendszeres ki-
sérleti telepet felállítani, mert akkor ugy
az anyagi, mint a szellemi támogatás biz-
tosítva lesz.

A Reök ur által ajánlott kezdetleges
kísérleti telep gyakorlatatlanságának fejte-
getésébe ez uttal nem bocsátkozom, csak
azt ajánlom, mellőzzük azt. Ne forgácsol-
juk szét erőnket, hanem aki kedvet, aka-
ratot érez magában, — ezen mindnyájunk
előtt új téren az úttörők sorához csatla-
kozni, lépjen be a mezőgazdák kísérleti
társulatába, s erős meggyőződésém, hogy
az egyesült erő működését siker koronázza.

Bartóky István.

Nem az a színe.

A „Békés“ 28-ik számában azt állította R.
I. ur, hogy képviselő választás alkalmával köz-
épületre bármily zászlót is kitűzni a törvény tiltja.

Én, a „Nézzük színéről is“ czikkcskének
írója, a 29-ik számban azt állítottam, hogy a kö-
zös nemzeti zászló kitűzését a törvény nem tiltja.

Erre a 30-ik számban R. I. ur ugy véleke-
dik, hogy a jelvénytelen zászló — a közös, —
ha nincs ellenjelölt, a jelölt; a jelölt zászlójának
kitűzését a törvény tiltja; *nai*v okoskodás tehát,
hogy a jelvénytelen zászló középületen kitűzni
szabad.

Szerinte ez aztán „az egyszerű logica, a
mely magyarázgatásra nem szorul.“

TÁRCZA.

Mi lesz jövőm?...

Mi lesz jövőm?... miként a féltő gyermeket
Az éj sötéte rettegéssel tölti el:
Ép úgy ijeszti e kérdés engemet, — s nem hágy
Soha nyugodni egy rövidke percze sem; —
Belélszövi még álmaimba is magát,
S ott ül nehéz lidércnyomásként keblemen,
S veríték gyöngyöként csal homlokomra ki,
Hogy fájva elszorulni érzem szívemet.
Vidám körökben néha a derült mosoly
Kinos rángásba megy át torzult arczomon,
— S a kik reám tekintnek, nem tudják mi lelt,
— Ha e damocles-kardot meglátom fejem
Fölött... Nagy Isten, óh soká fogok-e még
Választ remegve várni e kérdés után?...
Óh egykor, még midőn gyermek reményeim
Aranykorában, a jövőről álmodám:
Szép volt az és merész, — dicsőség és babér
Önézetet s tetterő dagaszták keblemet;
S mi lett belőlök?... a valóra ébredék,
S láttam lehullani reményimet, miként
Fényes vonalt leirt s egy percig tűndökölt
Ál-csillagfény a végtelen ürbe lefut.
Most látom a valót. — A tűz, — melyet ha a
Nap helyére tehettem volna fel: szebb fényt
Ragyogtatott volna a világ felézt, tudom,
S képes lett volna tán felolvasztani a
Jégkérget, mely az emberek szívét fedi —
Keblemben most kialva pislog, s fényinél
Csak azt látom: milyen sötét önletem...

Szeretném abba hagyni a már rég megunt
Küzdelmeket, s nyugton haladni az uton,
Mely nem magasa tör, hanem alacsony
Ballag, a mindennapiság járt terein;
De épen erre nincs erőm! — Avagy talán
Irgyeimnek én adjam kezökbe még
Hogy rám hajítsák — a legutolsó követ,
S kárörvendő kacajjal tapsolhassanak
Elestem?... Nem! — csak ugassatok ti még
Továbbra is, s fenjétek rám agyartokat...
A fogcsikorgatás még lelkesíteni fog
Előretörni, hogy mennél magasbbról
Nézhessenek majd le rátok, hitvány fráterek. —
Fel, megégyeszer tehát! — Felszítom a tüzet,
Mely egykoron kebleme' lobogott, — s ha még
Önézetem nem halt ki végleg: ugy
Küzdni, s hiszem Istent hogy győzni is fogok.
Mi lesz jövőm? most már tisztán előttem áll:
Muljék bár lassan el majd életem, miként
A fákyla, melyet önlángja emészt el, ám
Sötétben nem fogok tévedezni tovább,
S létem' jénység fogja tenni — szellemem.
(Gyulán, 1875. június 10.)

Miskey-Jugovics Béla.

Trantaria, 1875. július 35-én?

(1-ső levél.)

Falusi photographiák.

Az ó-kornak éppen kellő közepén Tranta-
ria bensejében s egyik legszélsőbb tartományában
éjszak felé délen, egy kopár fensikon, szép vírá-
gos s gazdag völgyben élt egy nevezetes photog-
raphus, a ki nagyon híven tudta az embereket

lefesteni. Azonban egy különös szokása volt, t. i.
az, hogy az embernek azon tagját; a mely éppen
sem képezte a kép fénypontját, különös gond-
dal emelte ki. — Így például, ha valakinek hosz-
szu orra volt, a mely minden megszagolt és
mindenhova beleütődött, annál az arcz egyéb
részeit csak ugy nagyjából, mintha nem is oda
tartoznának, — ellenben az orrt szépen kipingál-
ta; — ha valakinek hosszu keze volt, a mely
nem tudott az enyém-tied között különbséget
tenni, annak képe két erősen retuchirozott hosz-
szu ujjú kézből állott; ha meg valakinek fülei
minden szava és minden tetténel minduntalan ki-
kötöndöztek a kalap alól, az ugyan szinte nem
panaszkodhatott a photographus ellen, hogy nem
találta el füleit, mert annak akkora füleket csi-
nált, hogy egykoron Midás király sem dicsőked-
hetett különbekkel; — ha meg pláne valaki ked-
ves élete párjával vétette le magát, akkor a fér-
jet csak mint gyöngé árnyat rajzolta, mely
árnyból csak egy nagy papucs látszott ki, el-
lenben a nőt erős vonásokkal ecsetelte, néme-
lyiknek fitoskája alá bajuszt, másnak divatos
phrisurájú fejecskejére férfi-kalapot, némelyik-
nek bíbor színű szájacskájába fogak helyett ke-
lepelőt, másnak ismét rózsás ujjacskaára jókora
kőrmöket, némelyiknek meg botot festett; ez utó-
biakat mint a konyha és udvar feletti föltélen
hegomóniának eldisputálhatlan simbolumait. — Ezen
impertinens szokásán kívül még egy más hibája is
volt a mi photographusunknak az t. i. hogy az
embereket, nem mint a hogy a világ előtt meg-
jelentek, hanem mindig megfordítva fényképezte

le s mutatta be a világnak. Így például legtöb-
ben csak a külsővel akartak fényleni, ezeknek csak
azért is belső ábrázatjukat világította meg, né-
melyek teszem azt jöttek szép bárány prémes men-
tékben, no ezek biztosak lehetnek, hogy a mentét
kifordítja s lesz belőle farkasbunda.

Neve pedig e nevezetes fényképésznek va-
la, ha jól emlékszem! Igazság Illés.

Igazság Illéshez fentemlített bosszantó tu-
lajdonai miatt nagyon kevesen jártak, inkább
mentek az ő collegájához s halálos ellenségéhez:
Önszeretet Judáshoz, a ki az arczképen a
hibákat szépen eltűd simitani s még a legértőbb
emberekből is angyalokat festett. — Nagyon ter-
mészetes, hogy míg Igazság Illéshez csak hébe-
hóba vetődött egy-egy pedans moralista, addig
Önszeretet Judáshoz a világ minden tájékról zón-
löltek az emberek apraja- és nagyja, nősténye és
....kezdvé Borneo pithucus satyrus-ától egész
Voltaire-ig. — Illés bátyánk azonban avval mit-
sem törődött, jön-e hozzá valaki vagy sem, ő csak
photographirozta az embereket, tudokon és aka-
ratukon kívül is. Ezen malitiáért aztán annyira
felbőszült ellene az egész világ, hogy megkötöztek
s vitték a tartomány okos helytartójához Kor-
szellem Pilátushoz, aki ugyan mosta kezét,
de azért mégis kiadta a különben is már nagyon
megkínzott photographust. A felbőszültek, köztük
különösen azok, kiket Trantariában pervesztők
sectája alatt ismernek, Igazság Illésnek para-
graphusokkal (ezek Trantariában a kinzás leg-
iszonyubb eszközei s a legtöbb paragrafus ugy
van készítve, hogy a szerint, a mint akarom, le-
het vagy rózsá-vevessző vagy dorong, vagy rózsá-

Mai számunkhoz fél iv melléklet van csatolva.

Sztampa B.

előlséget a vá-
ismert s bizo-
dokokul tetsző
lött 24 órával
a köztisztelt
vével „játékok
nyára közzét-
alapunk volt
szavazunk.
megállapodás
atő, hogy sza-
és kötelessé-
edtünk.
viár Dani.
ben rögtön nem
Az ország-
regében elfo-
ultrakerül asor-
Mintan a lel-
helyre igaz-
lájuk.

szárak, felt-
és következő
fogak adatai.
1-2 (97)
Kiss Antal,
városbástya

immense javításokat jutányos árak mellett. Gyors és pontos kiszolgálás,
teljes jótállás biztosított.

Elismerem, hogy ezen okoskodás, már t. i. R. I. uré, épenséggel nem naiv, azt is elismerem, hogy logikája igen egyszerű: de hogy oly komoly dolog, mint a törvény magyarázása, hamis syllogizmussal tihessünk el, azt már nem hiszem. Ezért R. I. szives engedelmevel még egy „leczkére“ is kénytelen vagyok elszánni magamat.

A törvény szavai ezek: „A párt vagy jelölt zászlóját —“

Itt a „zászló“ előtt két birtokos jelző áll. A birtokos jelző arra való, hogy a birtokost megjelölje. Ha a birtokos jelző előtt áll a birtoknak, akkor a suly nem a birtokon, hanem a birtokoson van; következésképp a fenforgó esetben nem a „zászló“, hanem a „párton“ és a „jelöltön.“ Ha ezeken van a suly, akkor a „zászló“ alatt kizárólag azt a zászlót kell értenem, a melyet A, B, C párt a választási helyre magával hozott, nem pedig bármely zászlót, például azt is, mely a városháza padlásán vagy éppen a templomban van. Más dolog például: „szükséges a reform,“ — és ismét más: „szükséges a közigazgatás reformja.“ Amaz általános, emez részleges értelmű.

Ha a dolog nem így volna, ugyan mit keresne a törvényben a „párt“ vagy a „jelölt“ szó? Hisz már azt csak feltehetjük még a magyar törvényhozóról is, hogy a szabatos rövidséget a törvényírás kellekeül elismeri; még talán azt is feltehetjük, hogy képes csak azt fejteni ki, a mit szükségesnek lát. S vajon láthatta-e szükségesnek a törvény értelmét három felesleges szó által bizonytalanná tenni? Hisz ha R. I. ur értelmezése lett volna eszében a törvényhozónak, akkor a 104. §-t egyszerűen így kezdi: „Zászlót jelvényt —“

Igaz, hogy ezen törvény harmadik bekezdése birtokos jelző nélkül, csak így kezdődik: „A ki a zászlót —“ Igen minthogy éppen bekezdés, s ép ezért az „a“ értelmileg nem is névelő, hanem visszamatató névmás, visszamatat a „pártra“ meg a „jelöltre.“

Igy van biz a tisztelt R. I. ur, s ha pénzem volna, mint a hogy nincs, azt mondanám: ezert egy ellen, hogy Ön többet lát az illető törvényben kelletlenül.

A mi a többi illeti — unalmas már, hagyjuk el.

Jancovics Pál alispán ur levele Kemény Mihály képviselő urhoz mint a b.-csabai nőképző társulat elnökéhez.

(Gyula július 28-án.)

Azon kellemes benyomást, melyet a b.-csabai nőképző magán intézet polgári leányiskolájának f. évi jul. 21-én tett nyilvános vizsgálja reám gyakorolt, jelezni kedves kötelességemnek ismerve, engedje meg, hogy a tárgy fontosságánál fogva az ügyre vonatkozólag némely észrevételeimet közöljem. — A népnevelést hazánk felvirulása s alkotmányos szabadságunk legszilárdabb talpkövének és védőbástyájának tekintvén magam is, különösen a nőképzést a családi boldogság s

*) Bár e levél nem volt a nyilvánosság elé szánva, azt még is közzé tenni időszereink láttuk.

likör vagy ciankáli) szemeit kiszúrták, kezeit megkötötték s öt végül, mint Krisztust a zsidók keresztire feszítették s azóta az igazság a világ retentő példájára megvakítva, megbénítva s megkötözött kezekkel a keresztben függ, jajgatva és várva, hogy majd csak akad egy könyörületes arimathiai József, a ki a keresztől levegye.

Igazság Illés ur műveit, képeit, miután megsemmisíteni nem lehetett, az emberek igen-igen rejtve tartották a napfény előtt, némelyeket a gyávaság, másokat a zsarnokság, némelyeket a hamis eskü, másokat a sir lomtarába rejtettek el. Mostoha testvérenek Történelem Mózesnek azonban mégis sikerült egynehány photographiát a rég elvesztetteknek hitt képekből fölfedeznie.

Ezekből az arcképekből akarunk a kegyes olvasónak egynehányat bemutatni.

1-ső kép. Először is van egy nagy szájjal, mely felett kurtára nyírt bajusz szegyenkezik. — Ez a bajusz voltaképen nincsen ollóval nyírva, hanem a szájból jövő élet, népboldogító s hangu szavak sarlózták le olyan rövidre, hogy a szegény bajusz most már nem tudja, tulajdonképen mihez hasonlít jobban a csizmakeféhez-e, vagy pedig a lóvakaróhoz! A mi a szájon alul van, az figyelmet sem érdemel, nem lévén az egyéb, mint édes testvére ama történeti nevezetességű alkarcának, melyel Sámson a philisteusok seregét tönkretette; de a mi a szájon felül van az nagyon fontos. Először is szembe szökik az a mi ott nincsen t. i. a szem. Ez arczról a szemek tökéletesen hiányoznak, helyüket csak két üreg pótolja, mely éjjel kitágul, nappal összehúzódik, mint az éji madarak az éji ragadozók szemlencséje, a mi világosan arra mutat, hogy ez arczkép originaljának sötétség az eleme. — Ez üregek felett mint egy-egy tornác látható, a két szemöldök, mely ha valaki reá tekint egymáshoz közel eszen közelebb húzódik, a mi ismét Lavater állítása szerint annak csalhatatlan jele, hogy az agyban nagyon sok a velő, de kevés az — phosphor. A szemöldökkel határos a homlok, melyen valami felhők látszanak borongni, mik közül a következő mystikus betűk tűnedeznek elő: E. F. R. O. N. T. E. R. I. A. Ezen betűket a lehalló borzas haj félig eltakarja, de a két utolsó betű I. A. mindig egészen tisztán látható. — Az arczkép mellén egy nemesi czimer vonja magára a szemlélő figyelmét. A czimer: egy kaptata, egy bal-kar s ráakasztott görbe bot, egy szónok, ki előtt az „óh nép!“ leborul és össze-vissza zavart számok, melyeket sem összeszedni, sem kivonni sem sokszorozni, sem osztani nem lehet. E számok későbbi eredetűek s akkor csatoltattak a családi czimerhez, midőn az illető egy időben a gorillák között hivatalt viselt s sáfarkodásáról nem volt képes számot adni. — E czimerből s általában az egész képből a grönlandi eszkimók tudós akadémiaja kisütötte, hogy ez valami népboldogító politikai látvány művész képe s mint ilyet saját tiszteletbeli tagjává nevezte ki, jóllehet az többé nem él, mert születési évét a világteretem előtti évre teszik. Haláláról pedig ősrégi hagyományok alapján a guineai cynacephalus mormon-ok tudós társasága állítja, hogy az az

jon. Bloch vezértitkár urban az intézet oly szakavatott, tevékeny és jellemes egyént bír, a ki míg egy részt az intézetet a kellő magaslatra emelni képes és arra törekszik, másrészt a gazdaközönység bizodalját teljesen megérdemli. Mi mindig hittük, hogy hasonló intézetnek Csabán szép jövője van, hittem hogy ily jövője van, az alakult kereskedelmi banknak is, — ha — helyét betölteni minősítve lesz. E minősítés ma nem hiányzik, a bank szerencsés fejlődése emberileg biztosítva van. A mit tehát a vidéki gazdaközönység óhajta tervezett, egy közvetítő, kiviteli organummal birni, az az organum immár létezik, nincs tehát egyéb hátra, minthogy a gazdaközönység saját érdekében ezen organum működését igénybe vegye. Az intézet nem szorult áldozatos támogatásra, ha ilyenre szorulna, a létezését meg nem érdemelné, hanem teljes joggal elvárhatja az inter pares való számbavételt. És a gazdaközönység nem követhetne el beszámítandóbbat, mint ha ezen fontos intézetet igénybe venni elmulasztaná. Nem az a cél ezen intézetben, egy a piacot monopolizáló molochot nevelni, ettől távol állunk, versenyt kívánunk mindenben, mindenhol. Hanem hogy egy szilid, megbízható ily factor, mily regeneráló hatást van hivatva piacunkra gyakorolni, hogy tekintélye összes forgalmunk correctségére irányadólag hatni leszképesítve — a mi mindnyájunk érdekében áll — az kétségtelen. Felhívjuk ezeknél fogva a vidéki gazdaközönséget, hogy a csabai keresked. bankot számba vegyék, azzal összekötésbe lépni el ne mulasztásák. Minden emberi intézet, emberen fordul meg, hiába sóvárgunk intézetek után, ha hibázik az ember, mely az intézeteknek életet adjon.

A csabai kereskedelmi bank.

A helybeli és közelvidéki természetőknek nincs egy-egy fontosabb érdeke annál, hogy a gabnapiacok és köztök állandó, biztos, correct közvetítés legyen.

Ezen érdekből állítottatott fel évek előtt a megyei gazd. egyeslet által egy tudakozódó intézet, de az a várakozásnak meg nem felelt, s csakhamar beszűnttetett.

Ezen érdekekben történt nem egy felszólás és képezte az sürűen eszmecsorék, tervezetek tárgyát; gabna-kiviteli egyelőrt beszéltünk, mely létesítendő volna: mindez eredményre nem vezetett.

Végre a csabai keresked. bank megalakult, de alakult kedvezőtlen conjuncturák közt úgy, hogy huzamos ideig élet és halál közt lebegett annyival inkább, mert hiányzott a keresked. érzék, tapintat.

Ma, hála istennek javult az általános helyzet és a bank reorganisáltan bírja az életképesség feltételeit.

És nem hiányzik, a mi a betűnek életet ad-

jon. Bloch vezértitkár urban az intézet oly szakavatott, tevékeny és jellemes egyént bír, a ki míg egy részt az intézetet a kellő magaslatra emelni képes és arra törekszik, másrészt a gazdaközönység bizodalját teljesen megérdemli.

Mi mindig hittük, hogy hasonló intézetnek Csabán szép jövője van, hittem hogy ily jövője van, az alakult kereskedelmi banknak is, — ha — helyét betölteni minősítve lesz.

E minősítés ma nem hiányzik, a bank szerencsés fejlődése emberileg biztosítva van.

A mit tehát a vidéki gazdaközönység óhajta tervezett, egy közvetítő, kiviteli organummal birni, az az organum immár létezik, nincs tehát egyéb hátra, minthogy a gazdaközönység saját érdekében ezen organum működését igénybe vegye.

Az intézet nem szorult áldozatos támogatásra, ha ilyenre szorulna, a létezését meg nem érdemelné, hanem teljes joggal elvárhatja az inter pares való számbavételt.

És a gazdaközönység nem követhetne el beszámítandóbbat, mint ha ezen fontos intézetet igénybe venni elmulasztaná.

Nem az a cél ezen intézetben, egy a piacot monopolizáló molochot nevelni, ettől távol állunk, versenyt kívánunk mindenben, mindenhol. Hanem hogy egy szilid, megbízható ily factor, mily regeneráló hatást van hivatva piacunkra gyakorolni, hogy tekintélye összes forgalmunk correctségére irányadólag hatni leszképesítve — a mi mindnyájunk érdekében áll — az kétségtelen.

Felhívjuk ezeknél fogva a vidéki gazdaközönséget, hogy a csabai keresked. bankot számba vegyék, azzal összekötésbe lépni el ne mulasztásák.

Minden emberi intézet, emberen fordul meg, hiába sóvárgunk intézetek után, ha hibázik az ember, mely az intézeteknek életet adjon.

R.

B.-Csaba városának népmozgalmi kimutatása az 1875-ik évben aprilishó 1-étől juniushó végéig.

Született összesen 357 fiu, 175, leány 182, ezek közt volt törvénytelen 11, ikrek 8 esetben.

Házassult összesen 75 pár.

A halottak száma összesen 350, ebből férfi 182, nő 168.

Az életkort tekintve: 0—1 évig 89, 1—5-ig 105, 5—10-ig 39, 10—20-ig 10, 20—30-ig 20, 30—40-ig 17, 40—50-ig 16, 50—60-ig 17, 60—70-ig 19, 70—80-ig 15, 80—90-ig 3, összesen 350.

A körmeneket tekintve: álhártyástoroklob 9, agylob 2, agyhártyalob 6, askór gyermekeknel 16, bélhurut 17, béllob 16, brigthkór 1, eskór 6, görös gyermekeknel 19, görvélykór 2, gümökör 32, gutatús 11, gyermekágyiláz 8, hagymáz 21, holtaszülött 11, kanyaró 64, hóhurut 8, májbetegség 5, meggyilkoltatott 1, orbancz 3, rákfekély 4, szervszívba 3, szélhűdés 14, született gyenge 14, tüdőlegény 6, tüdőlob 12, végelgyengülés 11, vizkór 11, vörheny 14, vérhas 1, vizbőfut 1, zuzódás 1, összesen 350.

Orvostörvényszéki bonczolat egy meggyilkoltva talált férfi hulláján vitetett véghez.

Kelt B.-Csabán júliushó 8-án 1875.

Dr. Réthy Pál,
Dr. Bende Albert,
városi t. orvosok.

Levelezés.

B.-Csaba 1875. július 25.

A békés-csabai polgári leányiskola vizsgálat.

I.

A békés-csabai nőképző-társulat polgári leányiskolájában f. h. 19- és 20-kán tartattak meg a szigorlatok, 21-ikén délelőtt a kövizsgálat.

Ámbár az iskolaszék az 1874. aug. 9-én kibocsátott nyilatkozatában csak arra kötelezte magát, hogy 187 $\frac{1}{2}$ -ik tanévre csak az első osztályt nyitja meg; mindemellett, tekintettel a jelenkezett szülék könnyebbségére, az első osztállyal egy idejűleg a másodikat is megnyitotta s így aztán a tanítás az egész éven át két osztályban folyt, következésképp a vizsgálat is kétféleképpen történt meg.

Az első osztályba felvételt 16, időközben kimaradt 2, jelenvolt a szigorlaton 14. Ezek közt volt 9 helybeli, 5 vidéki; 11 izraelita, 3 nem-izraelita. — A másodikba felvételt 20, időközben kimaradt 1, jelenvolt a szigorlaton 19. Ezek közt volt 8 izraelita, 11 nem-izraelita.

Tisztán a helybelieket és mind a két osztályt együtt véve úgy viszonylanak az izraeliták a nem-izraelitákhoz, mint 5: 4-hez; holott pedig Csaba lakosságát tekintve úgy viszonylanak, mint 1: 28-hoz. Ezen viszonyokat csak azért kerestem ki, hogy megfogható kifejezést adjam azon nagy szeretetnek, a melylyel mi keresztények különben elég selymes és bárszonyos leányaink iránt a tanítás dolgában viseltünk.

Mulasztott a két osztály együtt, az egész tanév alatt, 828 órát vagyis, az összes tanórák 26%-át. Ezen százaléka a mulasztásnak magában véve is csekély; de még csekélyebbé teszi az a körülmény, hogy a mulasztások sulya három huzamosabb betegségre esik. Tájékoztás s egyuttal méltánylás tekintetéből itt meg kell jegyeznem, hogy az iskolai mulasztás, rendes körülmények között, annál kevesebb, minél rendesebb, minél kedveltebb maga a tanító.

Tantárgyak voltak, mind a két osztályban, a törvényben megirt következők: magyar, német, számtan, földrajz, terményrajz, szépirás, rajz, kézi munka, ének. A magyart, számant, rajtot és éneket Donner Lajos tanította mind a két osztályban; a többi Sarcevic Betti mind a kettőben. E szerint a tanítványok haladását illetőleg együtt szólhatni mind a két osztályról. Magától értődik, hogy véleményem nem a kövizsgálaton, mint a mely az iskolai működésnek megbízható tükré soha sem lehet, hanem a szigorlatokon alapszik.

Ámbár az év elején még az ugyanazon osztálybeliek is igen egyenlőtlen s általában oly silány képzettségűek voltak, hogy a tanítás folytán még a legelemibb dolgokra is vissza vissza kel-

(Folytatás a mellékleten.)

„óh nép“ egyszer öntudatra ébredt s népboldogítóját éppen, midőn azt javában ígérte neki, hogy többé sem egyházi sem világi adót nem kell fizetni, hogy ilyen meg olyan a kormány, ő maholnap lóteszi, hogy az urak földén, birtokain a népnek kell osztoznia, stb. stb. stb. a nép mondott megragadta arczát, elsőben cizirrel bemázolta és aztán az egész individuomot darabokra szaggatta és széjjeltépte.

Következik a 2-ik kép. Mára azonban elég, végül meg csak annyit, hogy a ki leakarja magát vétetni, csak tessék fordulni Q...hoz a falusi photographusoz.

Boszankodva előveszem a 4-ik képet, mely a megszállalásig hiven ábrázol egy kisasszonyt, a kinek évei vagy húsz éven keresztül mindig a 18-on állottak (valószínűleg avval a franciaia élet-essentiával táplálkozott, melynek azon hatása van, hogy töle az ember mindig fiatalabb napról napra, sőt mi több Franciaország azon tartományában, a hol ez életessentiát kávé gyanánt isszák, az emberek nem is halnak meg, csak úgy agyon kell bunkózni őket, ha a pap egy kis stólára akar szert tenni), s kinek, mig élt, azon szokása vala, hogy a kivel összejött, annak elsőben is elmondá, hogy zsenge ifjúságát élvezze biz ő eljár a bálókba, itt ovvel meg avval tánczolt, X meg Y gavallér összekapott egymással miatta, mert Y-nal volt engagirozva s X-el ment tánczolni; — elmondá aztán, hogy mily Eroberrungot csinált itt meg ott s végül elmondá, hogy a legutóbbi bálón ezek a fiatal gavallérok perczig sem hagyták pihenni. S a

mint egy híres történésznő t. i. Fama asszony megemlékezik róla, csakugyan igaza volt, nem pihent soha egy perczig sem, mig csak tartott a — *Dämens-Wahl*. — máskülönbén húsz éven át ő volt a bálók privilegizált — *petreszelyem áruhája*. — E képpel egy félhajszállal sem mentem többre, mint az eddigiekkel, mert nem telt bele 2 perczbe, a hogy hozzá fogtam, berohan hozzám egy ábrándos tekintetű hölgy az az hogy éltes kisasszony s sziklaszivet olvasztó lágy hangon mondja: „Uram, uram, édesem, ön nem fogja e képecskét tovább festeni, no ígérje meg szép művészem. Tudja, nem magamért, hála istennek 18 évvel az ember még nem kénytelen éveit tagadni, — de van egy jó barátom, a ki bizony már meghaladta a 20-ik évet, (Hát a 40-iket nem? kérdem magamban,) tudja, nehogy reá irányzott célzásnak tekintessék. Szép Rafaelom, ugy-e nem fogja tovább festeni e képet, mert különben, tudja rögtön kifeszitem szemem hálóját és ön zsupsz! befecik mint aranyhalacska, s hiába fog akarni menekülni, el nem szökik.“ — Jajajaj, oh ég, drága 16 éves Backfischer! — mondám a már előre rettegett hálóban faldokolván, — tisztelem a barátját, és ha már hálóban kell lennem, akkor csak inkább maradok az én 17 éves leánykám aranyos hálójában, a kegyedé még nagyon zsenge. — Nyugodt lehet.

Melléklet a „Békés“ 31-ik számához.

lett térni: a kiszabott részt mind e mellett is minden tantárgyból elvégezték, és pedig nem az emlékezőtehetség terhelésével s a fejlődés mellőzése végett, hanem úgy, hogy a feleletek általános tulajdonsága a megértettség és világosság volt. Mindegyik a tanerők érdeme, mivelhogy a megértettség csak úgy lehetséges, ha a tananyagot szétszedve tanulják s minél apróbbra megmagyarázzatjuk; a világosság pedig csak úgy, ha a tananyagot, a kifejezéseket tisztaságára nagy gondot fordítunk. Mindegyik nagy érdem; de a mi helyzetiükben különösen az vonja magára a figyelmet, hogy a tanítványok között, noha erős negyedrészek nem magyar születésű, csak egyetlen-egy volt, a ki a magyar kiejtéssel nem tudott megküzdeni. Ámde ez az egy még az év elején épenséggel nem tudott magyarul s ezen kívül még azt a kort, a mely a kiejtés elsajátítására alkalmas, már meghaladta.

A nyelveknél örömmel észleltem, hogy azok a nyelvtani kicsinységek, a melyeket a leányiskolák csak úgy megüriteni szoktak, de a melyek nélkül nyelvelni öntudatosra sohasem vergődünk, mint a betűk illeszkedése, a gyök, a képző, a rag, itt szó — és irásbelileg kellő figyelemben részesültek. Ebből származott, hogy az írásbeli gyakorlatok, még a szorgalmas javítások számbavétele mellett is, gyermekekhez mérten eléggé szabatosak voltak. — A számtanban nem találkoztam azzal a vakításra számító, máttól holnapig tartó gyorsasággal és megrövidítéssel, a melyel egyik-másik iskolában még manapság is nyomorgatják a gyermeket. E helyett a számtant, készültégek különfélesége és hiányossága miatt, elül a szám fogalmánál kezdtek, lépésről lépésre, ismeretesebb ismeretlene, úgy haladtak tovább a nekik kijelölt rész véghatáráig. Kitesztett ez különösen a számok tényezőinek, többszöröseinek és a törtek értékének biztos megtalálásánál. Csak így válhatott könnyűvé a tanulónak magából az önmaga által megejtett műveletből vonni le az illető számtani szabályt. — A mértani földrajzban sikerült volt a föld és hold járásának s az utóbbi fény változásainak, továbbá a szélességi és a hosszúsági köröknek megértetése; a természetben és a politikaiban meg az illető tárgyaknak vagy helyeknek szóval és kézzel való szabatos meghatározása. A természetrajz mind a három ágában nem volt az emlékezőtehetségnek egyéb dolga, mint a nélkülözhetetlen műszavakat megtanulni; magát a dolog velőjét a természetes példányok szemléltetése, összehasonlítása, különbözőségeinek kimutatása, s mindezeknek írásba is foglalása adta meg.

A szépirodában és a rajzban csak azt ismerem el, hogy haladtak; hogy elég messze haladtak volna, azt nem. No de ez csak az én véleményem; lehet, hogy másoké kedvezőbb is, helyesebb is. — A női munka sok is volt, csinos is volt; hogy jó is volt, a hozzáértők tetszésének nyilvánulásából következtetem.

A közzvizsgálatot szavalás és ének fejezte be. Szavaltak magyarul is, németül is. Miért németül is? annak az ő neveléstan okára máig sem tudtam ráakadni. Két szavaltást általános helyeslés követett, de persze nem németet. Az őszhangzatos éneklés élénk tapsban részesült, s már erre magam is rámondok, hogy megérdemelte.

A közzvizsgálat szokatlanul népes, népessége szokatlanul csendes és figyelmes volt. Nem csoda, hisz maga, Békésvármegye alispánja adott feszült érdeklődéssel példát arra, hogy miért megy az ember vizsgálatra; meg azért sem csoda, mert hisz egy merőben új, sokak által már születése előtt fitymált intézetről kellett a közönségnek véleményét alkotnia. Kedvező véleményt alkotott-e? az majd a szeptemberi beiratkozáskor válik el. Jelen azonban jónak tekintem tisztelt alispánunknak a vizsgálat végeztével tett azon nyilatkozatát, hogy a hallottak és látottak meglehetősen, örömeire váltak:*) hogy ezen intézetet hasznosnak, szükségesnek, életrevalónak tartja; hogy az intézet vezetésének jóságáról, a tanerők alkalmas voltáról meg van győződve; hogy a nöképző-társulat nehez küzdelmei iránt ezutánra, általánosabb részvétet remél és vár.

Vajha ne csalatkoznék!

Szarvas, július 27. 1875.

Városunk legifjabb társulata, a nőegylet folyó hó 4-én tartá évről közgyűlését. Ez alkalommal előterjesztettek a már megvizsgált egyleti számadások, melyek szerint volt: A) Bevételek. 1. Alapítványok tőkeiből: 160 frt. 2. Alapítványok kamataiból: 62 frt. 3. Évi díjából: 315 frt. 4) Kegyadományokból: 66 frt 22 kr. 5. Kihelyezett *) Ugyancsak e vizsga hatása alatt Reök István ur, ki nemzetiessé irányu haladásunk meleg barátja, 50 frtnyi alapítványt tett, melynek kamatai csabai tótynelvi leánykák jutalmazására fordítandók, kik a magyar nyelvben legnagyobb előmenetelt teendnek. — Minél több ily buzgó pártfogót a szent ügynek.

tőkék kamataiból: 33 frt 77 kr. 6. Béli jövedelemből: 401 frt 13 kr. 7. Vegyes bevétel: 40 kr. Összesen: 1038 frt 52 kr. B) Kiadás. 1. Tökésítésre: 630 frt. 2. Szegények konyhájára: 169 frt 29 kr. 3. Vegyes segélyezésre: 64 frt 70 kr. 4. Béli költségekre: 98 frt 39 kr. 5. Egyleti vegyes szükségletekre: 25 frt 70 kr. Összesen: 1008 frt, 17 kr. Az összehasonlításból kitűnik, hogy a tiszta maradvány 30 frt 35 kr. Az egylet vagyoni állapota. 1. Alapítványi tőkék: 650 frt. 2. Kihelyezett kölcsöntőkék: 650 frt. 3. Hátrálék tagdíjak és kamatokban: 22 frt 25 kr. 4. Kész pénzben: 30 frt 35 kr. Összesen: 1352 frt 60 kr. — Ezen eredményt szépnek kell mondanunk, ha tekintetbe vesszük azt, hogy az egylet még tulajdonképpen csak 3, éves, s hogy az idő, melyben alakult, nem a legkedvezőbb volt, akár a még teljesen meg nem csillapodott társadalmi együttlétünk, akár az egymást érő terméketlen mostoha éveket tekintjük. Hogy a gyámoltalanok segélyezését már is mily mértékben gyakorolta, azt már egy korábbi levelemben esetenlen, most csak annyit jegyzek meg, hogy ezen célra jövedelmeinek 25%-át fordítá csak, hogy később többet tehessen, gyarapítván az egylet tőkéjét. Ugyanezen közgyűlés alkalmával megválasztattak a tisztviselőket, és pedig pénztárnoknak öv. Dancs Lászlóné urhölgy, öv. Tassy Ferenczné urhölgy helyébe, ki e hivataláról, melyet nagy pontossággal, avatott ügybuzgalommal viselt, lemondott, mert még e nyár folytán el fogja hagyni városunkat női szép hivatása teljesítésében, hogy nevévé legyen azon általunk is előnyösen ismert szakavatott orvostudor Laurovics János urnak, ki egy ízben rövid ideig városunknak is docens volt. Továbbá megválasztott gondnoknak: Pól Dánielné urhölgy, Chovan Zsigmondné urhölgy helyébe, ki e farszói hivatalát egy éven át fáradovalt nem ismerő oadaadással viselte s oly szépen betölté. A pénztárnok választása által megüresedett titkári hivatalra. — Pokomándy Sándorné urhölgy és ujonnan alírott lettek választás utján felszólítva. Megalkították a választmány is legnagyobbbbszavattal beválasztásával. Az elnökség az alapszabályok értelmében három évre választatván, az egylet továbbra is mélt. Tomesányi Károlyné asszonynak áldozatkész pártfogolása s nt. Sárkány Jánosné asszonynak szakavatott, fáradovalt igazgatása alatt fogja folytatni üdvös életét. Adn isten, hogy saját hazánkat jobb évek örvendeztetnék meg, hogy a szent akarat mellett, melylyel minden szépet, jót felkarolni készek vagyunk, anyagiakban se szűkölködünk.

Miháfi József.

A közjegyzői hivatalról.

Szükséges hogy a közjegyzői hivatal életbe léptével a közönség annak létezésével saját tájékozódása végett megismerkedjék.

Legszívesebben tartom, ha az 1874. XXXV. t. cz. főbb szakaszait lehetőleg szó szerint idézem.

A közjegyző hatásköréről. 50. §. A közjegyzőnek hatásköre kiterjed azon kir. törvényeszek területére, a melyen a részére kijelölt székhely fekszik. — A felek mindazáltal bármelyik megyébéli közjegyzőhöz fordulhatnak, még a törvényeszek területén kívül is, ha azt érdekük úgy hozza magával.

53. §. A közjegyző hatásköre kiterjed: a) közokiratok felvételére; b) végrendeletek felvételére; c) tanusítványok kiállítására, minők: okiratok másolatainak, — keresked. s üzleti könyvek kivonatának, névelőírások — hitelesítése, fordítások (a mennyiben erre jogosítványal bír) okirat előmutatása időpontjának, életbenlétének bizonyítása, közgyűlési vagy választmányi határozatok hitelesítése, tények bizonyítása, értesítvények, közlemények tartalmának és elküldésének bizonyítása és váltóórásk.

d) okiratok s értékeműek őrzetése; e) hagyatéki ügyek körüli eljárásra; f) bírói megbízások teljesítésére. 54. §. A jogügylet érvényességéhez közjegyzői okirat megkívánatik: a) a házastársak közötti vagyoni viszonyokat szabályozó, továbbá a házastársak között kötött adásvevési, cseré-, életjaradéki és kölcsön-szerződéseknél, valamint egyéb jogügyleteknél, melyekben az említett személyek egymás irányában kötelezettséget vállalnak; b) ugyanazon személyek között kötött ajándékozási szerződéseknél, ha az ajándékozott tárgy át nem adatott; c) hozomány átvételéről kiadott elismervényeknél, akár a házastárs, akár más részére adatnak ki; d) minden jogügyletnél, melyet vakok, olvasni nem tudó sükettek, vagy irni nem tudó néma és süketnémák kötnék, ide értve az örökösö-

dési szerződéseket is, a mennyiben a jogügylet megkötésénél személyesen járnak el.

55. §. A közjegyző jogosítva van a hatóságokhoz általában, a bíróságokhoz pedig nem peres ügyekben beadványokat intézni, azonban minden beadványra nevét sajátkezűleg ráírni tartozik.

58. §. Közjegyző csak közokiratokat vehet fel; magánokiratot ellenben épen nem, — habár e végett a felek kölcsönös megegyezésével kerestetnék is meg.

Okirat felvétele.

70. §. A közjegyző, ha az előtte tárgyaló feleket személyesen nem ismeri, azok azonosságáról magának két, előtte ismert (azonossági) tanu, vagy egyéb teljes hitelt érdemlő adatok által meggyőződést szerezni köteles.

71. §. Ügyleti tanuk jelenléte az okiratok felvételénél rendszerint nem szükséges. Ügyleti tanuk közbenjárása szükséges, ha a felek egyike vak, süket, néma vagy süketnéma; ha a fél azon nyelvet, melyen az okirat felvétetik, nem érti, ha a fél irni nem tud, vagy nem képes — és végrendeleteknél.

81. §. A felek kész magániratot is ruházhatnak fel közjegyzői okirat minőségével.

Közjegyzői okiratok végrehajthatósága.

111. §. Közjegyzői okirat alapján végrehajtásnak van helye.

Hagyatékek.

128. §. Örökösödési osztály megtételére a közjegyzőt az örökösök is megbízhatják oly esetben, a melynél hivatalos bírói eljárásnak nincs helye.

Ügyvitel.

133. §. A közjegyző minden általa felvett közokirat eredetijét tartozik megőrizni.

137. §. Közjegyzői okiratokról hiteles kiadványok, s hitelesített vagy egyszerű másolatok adhatók ki.

141. §. Szabályszerűleg kiállított hiteles kiadvány az eredeti okirattal egyenlő hitelességgel, s ott, a hol a törvény eredeti okirat felmutatását kívánja, ezzel egyenlő joghatállyal bír.

Felbontás.

172. §. A közjegyző a törvényben megállapított szabályok pontos megtartásáért felelős. A kötelelességtérítés vagy mulasztás büntetést és kártérítést von maga után, a jelen törvény határozataihoz képest.

173. §. A közjegyzői biztosíték zálogul szolgál mindazon kötelezettségekért, melyek kártérítés vagy bírság czimén akár a közjegyző, akár az általa megbízott helyettes hivatalos cselekményeiből vagy mulasztásaiból erednek.

188. §. A kártérítési kereset a polgári törvénykezési szabályok szerint illetékes bírósághoz tartozik.

Közjegyzői díjak.

198. §. A közjegyző a minőségben teljesített működéséről munkadíjat, irásdíjat s a körülményekhez képest változósi és utazási költséget számíthat fel a megállapított összegben vagy fokozat szerint.

199. §. Oly szerződés, melynél fogva a megállapított díjnál magasabb összeg köttetnék ki, tilos és érvénytelen.

Oly ügyletnél azonban, mely rendkívül nagy terjedelmű, hosszadalmas előkészületet és időt vesz igénybe, s különös nehézséggel és felelősséggel jár: a közjegyző azon ok világos megemlítése mellett, melynél fogva a törvényszerű díjat elégtelennek tartja, magasabb díjat követelhet.

A díj összegét, ha egyezség nem létesül, a közjegyző személyes bírósága állapítja meg.

202. §. A közjegyző irányában a díj és költség megtérítésére mindenik fél egyetemlegesen van kötelezve.

A közjegyzői díj s költség végrehajtás utján azon szabályok szerint hajtatik be, mint a bírói díjak.

(A díj szabályzat a hivatalban kifüggesztve feltalálható.)

Ennyi az, a mit a közönségnek a közjegyzői hivatalról tudnia szükséges.

A közjegyzők feladata lesz, ezen intézményt, tiszta, szakszerű eljárással megkedveltetni, hogy az, ama fontos feladatnak megfeleljen, melyet a törvényhozástól nyert.

B.-Csaba, július 23.

Reök István, k. közjegyző.

Ujdonságok.

△ Széles, borongós s oly hűvös időnk van pár nap óta, hogy október végére is bátran beillenek; az érni kezdő dinnye és egyéb gyümölcs keservesen érezni fogják a kedvezőtlen időjárást; — a dohányt meg már leszedte a mult héten; a kigyósi határban több helyt a jég. Bizony, rossz időket érünk, rossz csillagok járnak, Isten óvja a nyomortól mi szegény hazánkat!

△ A gyulai r. cath. elemi iskolák vizsgálati a mult héten tartattak meg. Diosóret nélkül kiemelhetjük a tanító urak buzgalmát, szorgalmas törekvéseit, melyeknek eredményét a tanulók haladásával bemutaták. Különösen érdemesnek tartjuk kiemelni azt, hogy kivétel nélkül minden osztályban a magyar nyelv oly alaposan és rendszeresen tanított, milyennel eddig egy vizsgálaton sem volt alkalmunk találkozni. Ezt ajánljuk továbbra is figyelembe a tanító uraknak. — Nem hallgatniuk el méltó megbotránkozásunkat a fölötte, hogy a presbyteriumi tagok közül a megejtett vizsgálatokon egyetlen egy sem volt jelen, noha a határnapokat lapunk mult száma is közlé, s az igazgatóság által is értesítve voltak. Valjon miért viselik ez urak az iskolaszéki és egyháztanácsnagságot, hogy üres címeket szaporítsák csak vele, vagy hogy az érdemesebbek helyét hivatalosan elfoglalják?!

— A gyulai sétány átalakítására közadakozások utján begyűlt adományokról nyilvános számadást és kimutatást térszűke miatt jövő számunk fogja hozni.

△ A megyei régész-mivelődéstörténelmi egyület auguszt. 2-án délután 5 órakor tartja közgyűlését a megyeháza nagy termében. Az egy év előtt megalakult egylet összes működését és jelen állását fogja a gyűlés a tisztviselők jelentéseivel felülvizsgálni, s egyszersmind — minthogy az egylet titkára és lapunk szerkesztője Zsilinszky Mihály képviselő ur Pestre távozik, egy altitkárt is fog az egylet választani. Ez állomást hihetőleg ifj. Truckler József megyei ígató ur fogja betölteni, a mint irányadó körükben emlegetik.

△ Panaszkodni hallottuk, hogy a gyulai lutri-collectansok már egy párszor — akarva nem akarva — elkétek a tétélek beküldésével, s így többeknek pénze odaveszett, már t. i. akik csak a kinn levő számokat szokták nézni, s ha látják, hogy nem nyertek, figyelem nélkül tovább mennek. Tekintve, hogy a lutri már magában is haszontalan pénzpazarlást szenvedély, s ily eljárás mellett valódi népkárosítás, ha a fennebbi vád igaz, úgy az illetőket miután az elkésést nyilvános tudomásra nem hozták — ajánljuk a pénzügyigazgatóság figyelmébe és igazságos büntetésére.

△ A gyulai vásárból itt maradt egy eröművész, a néppelvén igazabban „komédiás“, aki bár magát a Renz-cirkus tágjának hirdeté, és acrobatának, gymnasticusnak, mindennek kiabálta utcazserte muzikaszó mellett, de bizony közönséget nem igen fogott, mivel az egész művészete csak vakításból állt, s még a népek sem tetszet; itt-ott vannak már a városban, akik csak úgy törrik pusztá kézzel a terméskő darabot, mint ő maga.

△ A gyulai magánadalkör elnapolta összejöveteleit, — hanem ezt úgy kell érteni, hogy a tagok beleuntak a tanulásba és nem járnak. Szomorú jelenség volna, ha a szépen indult dalkör ily hamar feloszlának, s alig hihetjük hogy az oly hűvvel felkarolt eszme ily hamar kihalt volna az illetőkből.

△ Sztupa Andor szintársulata megérkezett Gyulára, s első fellépését július 31-re tűzte ki. Eddig mint hallottuk már a bérlők száma a 60 felé jár. Közönségünk nem fordíthatja nemesebbre mulatságra szánt filléreit, mintha a szív képző és felderítő színművészet pártolásától igyekszik bizonyítani művelt izlését és szellemét.

— A b.-gyulai ref. egyház elemi fi- és leányiskoláiban augusztus 8-án s azt követő napon fognak természetes és megszokott sorrendben megtartani a közzvizsgálatok, mely közzvizsgálatokra minden barátai a nevelésnek és a mélyen tisztelt szülők egész tisztelettel meghívhatnak s kedvesen fogadtatnak. A ref. iskolázék.

— Dr. Bakay Lajos, ki néhány évig Bécsben volt katonai és polgári gyakorló orvos, és aki tudománya és barátságos bánásmódja által közkedésben részesült, a mult héten véglegesen Orosházára tette át lakását. Reméljük, hogy a szenvedő emberiség javára már eddig is nagy sikerrel működött ezen jeles orvos, Orosházán is méltó felkarolásban fog részesülni.

— Harsányi Alexandra k. a mult számunkban említett ominosus esete folytán lehetetlenné tette magát előbbi állásában, s úgy halljuk, hogy a csabai kisdövedő egylet egy okleveles rendezőmester után lát. Bizony ideje is volt már egyszer szakítani az eddig követett slendrián óvó rendszerrel.

— A csabai ev. egyháznak nagy baja van. Híres 50 mázsás harangja, mely egy év előtt néhány ezer forintba került, megrepedt s teljesen hasznavehetlené vált. Mi lesz már most a harangozókból, akik oly büszkék voltak új harangjaikra?

— Hubai szintársulata Csabán nem nagy pártolásnak örvend, pedig igen derék tagjai vannak, kiknek játékát érdemes megtekinteni.

— Hibaigazítás. Lapunk 30-ik számában a sz.-andrási levél ezen kifejezése: „nem kellene ráfogni más pártra a földosztó néptanító címeket“

igy olvasandó: „nem kellene ráfogni a földosztó és népámitó címeket.“

— A karcazi börtönből megszökött hat zsvány csakugyan megyénkbe menekült, de amint megsejtették, hogy Sztraka Gy. csabai derék csend-biztos nyomukban van, jobbnak látták innét a Maroson tulra tenni a társadalom ellen folytatandó nemtelen harcukat.

— A csabai rom. kath. teplomban mult szerdán tartott meg V. Ferdinánd boldogult királyunk lelki üdvéért a grászteni tisztelet, minden rendű hivatalnokok jelenlétében; az evangélikusoknál pedig mult vasárnap tartott ugyancsak V. Ferd. emlékére egy igen szép beszédet dr. Szoborényi Gusztáv superintendens ur, de melyet a város néhány buzgóbb hivatalnokán kívül más hivatalnokok nem igen tartottak méltónak meghallgatni, pedig nem ártott volna.

— Hajnal Abel békés-bánati ref. esperes ur hajlott kora daczára bámulatos tevékenységet fejt ki. — Alig látogatta meg a békésm. egyházakat, azonnal sietett H.-M.-Vásárhelyre, hogy az érettségi vizsgálaton jelen lehessen, most pedig az ott-hon meggyült munkával birkózik meg oly kedvel és oly ruganyossággal, mely fiatal embernek is dicsőségére válnék. Adja Isten, hogy még sok éveken legyen az öreg Hajnal bácsi példás vezére az újabb nemzedéknek.

(b) A kis Keleti testvérek társulata mult vasárnap Keleti Eszterke ügyes játéka jutalmul „Hogy lehet 1000 forint nyerni egy óra alatt?“ ez: jeles vigjátékot adá. — A társulat Békésben mindössze 6 előadást tartott, melynek úgy szólva koronáját képezte a vasárnapi bucsú előadás — A jutalmazott Keleti Eszterke ez alkalommal négy különféle alak személyesítésében valamint minden mozdulatában igazi ügyességet s művészetet tanusított. A közönség kis kegyenczet — a valódi érdem legnagyobb elismerésül — tapsokkal s virág-csokrokkal halmozta el. — Ügyes játékok által említett érdemének Keleti Rózsa és Márton is, kiknek ügyes játéka hasonlóképp nagy tetszésben részesült. — az előadás jóvedelem tekintetében is koronája volt a többi 5. előadásnak. A szükkör zeufolásig megtelt nézőkkel s már este felé jegyek nem voltak kaphatók. — A kis művész társulat legjobb hírt s nevet hagyva maga után kedves emlékekkel távozott Békésről; — jelenleg mint halljuk Mező-Berényben időznek.

Színészet.

Sztupa szegedi színigazgató társulatával szombaton július 31-én „Háromsörű kacsá“ operetté-vel kezdte meg Gyulán itnüködését; vasárnap „A fali rozsa“ pályanyertes eredeti népszimű kerül előadásra. — A jelzett két előadás mintegy a társulat bemutatása céljából bérleten kívül adatik. A bérlet kedden augusztus 3-án veszi kezdetét, s mint örömmel hallók már eddig is szép számba közel hatvanra nőtte fel magát, s bizonyos nire kezdetét veszi még sokkal többre fog szaporodni. Továbbá megemlíthetjük, hogy a bérlet kedden „Fiammina“ francia sziművel veszi kezdetét. Szerdán „Faust“ és Margareta operette és csőtörtő. kön „Csók“ pályanyertes vigjáték fog adadni. — Ily műsorozat meggyőzheti a t. közönséget, miszerint az igazgató a bérlek érdekeit kielégíteni törekszik.

Jegyzéke a b.-gyulai kir. törvényszéknel 1875 augusztus 2-ikán s következő napjain előadandó bun-és polgári ügyeknek. Előadó Nogall. Aug. 2. 1664. Szegedi Péter rágalmas és veszélyes fenyegetés. 1675. Jancsics János család. 1643. Argylean Simon orgazdaság. 1852. Gyebnar István tolvajság. 1854. Lakatos István tolvajsági kísérlet. Aug. 3. 2587. Maté József és két társa család. 1849. Kerekes Lajos s társai tolvajság s orgazdaság. Előadó Teleszky. 5545. Kis A. István s társai felperesnek Kis A. Antal és társa alperesek elleni osztályrész s jár. iránti pere. 5556. Pollák Sámuel felperesnek Lázár István alperes elleni 1000 frt s jár. iránti pere. 5844. Özv. Árnóczki Andrásné és érdektársai felperesnek özv. Medvegy Györgyné alperes elleni alhasznóbert megszüntetése s elvont hasznok iránti pere. 5894. Nyeste András és társai felperesnek özv. Nyeste Istvánné társai alperesek elleni örök rész kiadása s jár. iránti pere. 6112. Csorvási Szabó Julianna felperesnek Csorvási Szabó István alperes elleni osztály rész kiadása s jár. iránti pere. 6395. Gál János felperesnek Gál Mihály alperes elleni holtta nyilvánítás iránti pere. 6210. Hugyecz György felperesnek Hugyecz Györgyné és társa alperesek elleni 685 frt jár iránti pere.

Pályázati hirdetmény.

A b.-gyulai kir. e. f. törvényszéknel 500 frt évi fizetéssel és 100 frt lakbérrel egybe kapcsolt egy irnok állomási iredésből jövőn, ennek betöltése tekintetéből a nagyméltóságú n. kir. igazság-ügyminiszter urnak f. évi 1815 szám alatt kelt magvas rendelvénye folytán pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat kik a szerint állomást elnyer- ni óhajtják, hogy szabályszerűen bélyegzett, ok-mányolt, s életkorukat tanusító anyakönyvi kivonattal felszerelt pályázati kérvényüket, és pedig köz-

hivatalban levők főnökeik útján eme hirdetmény- nek a „Budapesti Közlönyben“ lett első megjele- nésétől számított 4 hét alatt a törvényszéki elnök- séghez annál bizonyosabban benyujtsák, minthogy a későbbben érkezendő kérvények figyelembe nem vétetnek.

B.-Gyulán 1875. július 26.

Herberth Antal.
h. elnök.

Hirdetmény.

A b.-gyulai kir. törvényszék részéről közzé tetetik, miként szarvasi kir. közjegyző Sipos Sándor közjegyzői irodáját 1875. évi augusztus 2-ikán Szarvason vármegye utca 1796. szám alatt meg- nyitotta.

Kir. törvényszék B.-Gyulán 1875 július 28.
Herberth Antal. Kis László.
h. elnök. jegyző.

Irodalom és művészet.

— A békési ágost. hitv. ev. egyházmegyéjéről fenn- tartott s igazgatott „szarvasi főiskola évi értesítője“ 1875- ről Közé teszi Tatay István igazgató tanár. Gyulán Do- bay János könyvnyomdája 1875.

Ezen 59 lapra terjedő füzet áll. A) Test- és lelek- alkatról szóló értekezésből (Lélektan fejezetes Ro- zenkranz és Esser nyomán) Benka Gyula tanártól és B) Értesítésből az igazgató tanártól, mely utóbbiak ismét következő szakaszokra oszlanak: I. Adatok az iskola történetéhez. II. A főiskola hivatali személyzete. III. Az 1875-ben végzett tanítás. A) Kotelező tárgyak, és pedig a) általán kotelezők b) részben kotelezők. B) Kotelezetlen tárgyak, melléktanulmányok. IV. Targy- és óraosztási tábl- lazatok. V. Magyar dolgozati feladványok. VI. Gyűjtemény- tarak gyarapodása. VII. Az 1875-re bekebelezett tanulók névsora. VIII. A tanuló ifjuság átlagképe különféle viszo- nyai szerint. IX. Tápdá kimutatás. X. A tanoda jótévi és jótéteményesei. XI. Tudnivalók évszáris és nyitászól. Már e szakaszok pusztá elősorolása, ha azokat részletenként nem is jellemezzük, elegendő arra, hogy minden szüle, ki fiait azon intézetbe adni, minden tanuló, ki abban tudom- anyos pályájának alapját vetni szándékozik: A szarvasi tanintézetnek mind bel- mind külterület, tekintve magá- nak kellő tájékozottságot szerezni képes legyen.

Akár ki mit mondjon az ilyen iskolai tudostványok- hoz kapcsolódó tudományos értekezések ellen anyai tagad- hatatlan, hogy miután Buffon szerint „le style est l'homme“ az ember ez által ha évről, évre más tanár, kiki a maga szakjába vágóan értekezik; a közönség megismer- kedik ez által a tanoda szellemi erjével. Ugyan ez irány- ban kellemesen érintett az V. ala foglalt „Magyar dolgo- zati feladványok“ című szakasz, mely mind az irányvezető tanár urak gondolkodás módjába, nevelésügyi tapintatába, szépirodai ízlésébe, mind a tanulók képességi fokozatába enged pillantást vetünk.

Ha már most az egyes szakaszokat sorban vesszük: az I. szakasz alatt mind legnevezetesebbet, említjük azon változást, mely az 1875. tanév megnyitása előtt az által történt, hogy a közkezdességű valódi bense hivatással bíró ifju tanero, Zsilinszky Mihály ur visszavonulása után, hely- lyelet annak hajdani tanulatára, a Szarvas város szultotte, Chovan Károly foglalta el, ki eddig a selmezi kérelemmel volt alkalmazva, hol is az ő és új nyelvek, a memység- tan, földrajz és történelem, úgy szintén a természettudom- any több ágának tag mezején adta gyakorlati próbáit tanképességének, melyet 1863-ban oklevéllel is igazolt.

Muködött az intézetben 12 rendez és 10 mellékta- nár. Történt a tanítás a magyarhonai ág. hitvallásnak egyte- temes s egyháza által 1860-ban megállapított és 1870-ben átnézett gyanusimati tanrend szer alapján. A mellékatanárok személyzetének felsorolásából gyözödnök meg arról, hogy van gondoskodva a rom. kath. és mózes vallásu tanuló ifjak vallásneveléséről, továbbá a műnek zongora, gym- nastika, szépirodás és francia nyelv tanításáról is. A szabad- kézi rajz ez évben már az I. osztálytól is Vig tanítottat.

A könyvtár 562 darabbal, a regiszter 118 darab régi, részint ezüst, részint rézpenz, a természetrajzi gyűjtemény pedig 195 darabbal gyarapodott.

A mi magát a tanoda ifjuság létszámát illeti: az év elején bekebelezett 425. Az év zartával jelen volt 415. Kitüntetésre méltónak találtának osztónyjakkal (24 ftről 124 ftrig) 15-en. Jutalmakkal (3 ftről 14 ftrig) 37-en, összesen 52-en. — Érettségire bocsátottak a VIII. osztályból 35 jelenlevő közül 28 nyilvános, 3 magán ösz- szesen 31 tanuló; tanító képesítő vizsgára pedig összesen 4.

Felette érdekes a VIII. szakasz. A tanuló ifjuság átlagképe, különféle viszonyai, u. m. nyilvános vagy magán- tanuló s minőség, nemzetiség, vallás, kor, tápdában való élelmézés és ösztönjával vagy jutalommal való kitünté- tes szerint.

Kedvezőn jellemzi e tanintézetet a tanév végén, hogy a 415 tanuló közül 401 nyilvános mellett, csak 14 magántanuló volt. Nemzetiségre volt (önbevállás alapján) 387 magyar, 4 német, 10 tót, 2 szerb, 12 román. Megval- juk, mind korrektebbnek tartanók ezeket inkább anyanyelv mint nemzetiség szerint különböztetni egymástól, miután mind azon tanuló, ki Magyarországon határain belül szüle- tik, nemzetiségre magyarnak tekintünk; de igen is, mi- után itt különböző nyelvű lakosok vannak, őket csak anya- nyelv szerint tudjuk helyesen különböztetni. Vallásra nézve volt: 191 ág. hitv. ev. 30 helv. hitv. 63 rom. kath. 1 gör. kath. 34 gör. kel. és 76 mózes vallásu.

A IX. szakasz szerint a tápdában élelmezett az év elején 159, kik közül év végén maradt 150. Ezek közül élelmezett 45 ftrjával 51, 29 ftrjával 29, 25 ftrjával 40, 15, ftrjával 5, 13 ftrjával 6, és teljesen ingyen 19.

Az 1875-iki tanév pontosan szeptemberből elején fog megyni s e végből a beírások, javító és felvételi vizsgák még augusztus 30-án kezdődni. — A leszállítatlan teljes tandj egész évre 14 frt, kütsó patronatus-testületek faira nézve 10 frt helybeli patronatus-testületek faira nézve 6 frt. Felvételi díj 1 frt, könyvtármuzeumi járuléka fejen-

ként 1 frt 20 kr. A rajzdj 3 frt egész évre. — Az ujon- czok a felvételi díjt a beírandók általán a rajzdj (ez V. osztályig terjedőleg) és a könyvtármuzeumi járulékokt egész- sen, a tandj pedig felében tartoznak előre lefizetni. A felévi előrehetés a tápdai díjakra nézve szintén szabály- szerű.

Az itteni tanodázás anyagi és szellemi feltétei iránt részletesebb tájékozással a megkeresőknek mindenkor szí- vesen szolgál az igazgatóság.

Ha még egy jámbor óhajtatnak szabad helyt enged- nünk: ez az volna, hogy miután a 21. lapon olvassuk, mi- szerint „nehány nappal a tanév zárta előtt a szerencsétlen jó Negru György ifju ovatlanságának esék martalécul, mennyiben tilalmánk ellenére és czélserű övintézkedé- seink megkerülésével a Körösnek egy elvunlatabb segély- nélküli részén kísérlette meg az uszást;“ gondoskodni a tanintézet patronatusa Szarvason, hol épen közvetlenül a város mellett folyik el a Körös, rendez uszométer által vezetett rendszeres uszoda felállításáról. Bizton hisszük, hogy egy olyan intézet létrehozásától s fenntartásától egy- szülő sem, ki gyermekének javát szíven hordja, vonná meg az anyagi áldozatot.

A mi a füzet külsejét illeti, mind alakjára nézve, mind nyomtatását tekintve, Dobay János ur könyvnyom- dájának becsületére válik.

— Az „Apollo“ című zeneműfolyóirat legújabb (7-ik) számanak tartalma: I. Rieuzy, Wagner Richard ha- szonimű operája kedvelt dallamaiból szerkesztette Wachtel Aurel. 2. Régi jó idők, tipegőpóka Nagy Bélától. 3. Rajta utánam, Kánon zongorára nagy kére Feigler Géza- tól. 4. Egy lengyel — és egy német dal Juhasz Aladartól. — A borítékon: a zene a kereszténység előtt Wachtel Au- réltől. — Vegyes — Zeneműgyűjtek. — A lap négy evi fenállta eléggé tauskodik annak eltre valósgáról; egy a beltartalom' melynek értékéről legelő művészeink köz- remüködése kezeskedik, mint a lap rendkírul olcsó ára (éven át megjelent) mintegy 200 oldal zenemű ára 6 frt felévi folyamé 3 frt) egyaránt ajánlják e nálunk egyetlen komoly törekvésű s zeneművészeink nézve a jelen mű- rasi viszonyok között nélkülözhetlen zeneműfolyóirat.

A lap szerkesztője Fellegi Victor a jelen felévre a többi között következő zeneműveket tűz ki: Doppler Károly szöveg nélküli dalát, Bihar három híres nótáját: I. Mikor a pénze elfogyott II. Prinnatialis nóta s III. Fris magyar cziműeket; továbbá Pap Szászregi híres zenésünk andalgóját, végre a híres Martinovics in- dúlót Wachtel Aurel átirataiban Salon darabokból Bakó- dy-tól egy nagyobb eredeti magyar ábrándot, melyet e jó nevű művésznök hangversenyében mindig nagy tetszés mellett szokott játszani; továbbá Bélyay-tól még egy vagy két albumlapot, Feigler Victor-tól egy harmadik Imp- romtu-t stb. — Az operette irodalomból Perichole négyest. potpourit az Oroszlán öbredése című új operettéből stb. A tánc zenéből a többi között Nagy Béla Nefeletjkerin- góját, Ha-ha-ha polkáját, Holzl keringőjét, „A király mond- ta“, című operette dallamaiból, s Bükyné egy igen si- került újabb keringőjét. — A népdal terén a jelen felévi folyamban nem csak a legújabb és legszebb népdalokkal pl. Maros vize folyik csendesen. Ez a kis lány megy a kutra Huzad csak, buzzad csak, Csak egy szép lány van e világban stb. fog előfizetőink kedveskedni, de e népdá- lokat legelő népdal átirók Ábrányi Kornél feldolgozásá- ban fogja közölni. Thern Károlytól is fog legközelebb köz- ölni egy érdekes szerzeményt. Vegül Mosonyi Mihály e feledhetlen művésznök hátrahagyott műveiből eddig kiadat- lan a „Pacsirta“ című gyönyörű férfi kartsoprán soloval, melyet évek előtt a budapesti dalkör közremüködésével a feledhetlen Paulné Markovits Ilka egy hangversenyben a redoute-ban a legzajos tetszés mellett énekel. Sőt még a mindinkább kedvelt vált nemzeti hangszerünk, a cimbal- omra is hozand az „Apollo“ zeneműveket Allaga Géza népdal írónk a nemzeti színház gondokása és cimbalom- sától, s ezek lesznek az első, cimbalomra nyomtatásban megjelent zeneművek. Mind ezt csak nagyjából soroltuk elő, mert az „Apollo“-ban feléven át legalább is 40—50 válogatott mű lát napvilágot. Ajánljuk tehát ezen ház- gató vállalatot, hogy a zongorázó, mint az éneklő közön- ség figyelmébe A lap kiadó-hivatala Budán iskolauteza 671. sz. a. van, hol a megrendelések közvetlen vagy levél, utalvány útján tehetők.

Az „Uj idők“ című hetilap (dívat-térzéval) 29-ik szám a következő válogatott s érdekes tartalommal jelent meg: „Quinet Edgár“ „Uj szellem“ című munkájából, Pokorny Jenőtől; „A nóták tükre“ (eredeti elbeszélés), Abonyi Lajostól; Eget, melyet a pap hisz...“ (Heit- ne költeménye), A ncutól; „Hitelezők, mint házasság- szerzők“ (Sacher-Masoch elbeszélése); „A boldog ara“, (Kollari A. rajza), Havy Lajos; „Azén Keresi sógor- om“ (tárca-humoreszk) Kazaly Imrétől; „A cimbal- omról“, Szabadi-Frank Ignácztól; „Két verskötet- ről“, Reviczky Gyula; „Irodalmi, társadalmi és mű- vézeti hírek“. — A borítékon: dívat-térca-zenetek, vidéki élet, Himen, sakkalány, betájerjtvény (hárm a s jutalommal a megfőtő előfizetők számára), a szerkesztő nyílt válasza, vegyesek. — E csinos s kedvelt hetilapra, melyet Benedek Aladár szerkeszt, folyóvást előfizetheti negyedévre 2 frt 50 kr. s félévre 5 ftrtal. Felévi előfize- tők egy érdekes (s 1 frt. értékű) könyvet is kapnak. Ki- adói és szerkesztői hivatala Budapest, Kristóftér 2. szám, III. emelet, 10. ajtó.

Gazdaszat ipar és kereskedelem.

Kézi és járgányos cséplőgépversen
B.-Csabán aug. 5-én.

A békésm. gazd egylet által az idők folya- mán tartott kiállítások és versenyeknek egyik leg- fontosabbika és legéletbevágóbbja lesz az, melyet f. é. aug. 5-én a volt Lacay, most Breznik-féle tan- nyán rendezend.

Megyénk gazdáinak azon része, kik érte- lmeségüknel fogva haladni képesek, kétségkívül túlnyomólag középgazdákból áll, kik 100—500 holdas saját, vagy bérelt gazdaságot kezelnek. Ezek-

nek helyzete legsúlyosabb, mert gazdálkodásuknak minden ága oly — elégtelen — középmerlvben folyik, melyre mind a munkáskéz, mind a gép- munka igen drága, a munkáknak az előbbire néz- ve nagy, az utóbbira nézve kis terjedelménél fogva.

Vegyük például a műveletek legfontosabb- kának egyikét, a cséplést. Mai nap 60 — 150 hol- das buzavetéssel bíró gazda súlyos zavarban van. Lóval a termésnek ekkora tömegét, melyhez meg rendszerint árpa és zab is járul, nem nyomtathatja, mert a sok ló tartásnak költségessége és a nyom- tatásnak késedelemessége miatt e patriarchalis el- bánásnak ideje már lejárt; gőz cséplőgépet kap- nia nehéz, mert a géptulajdonosok nagyobb töme- geknél adnak előléteget s az ily gépekkel részért való cséplés oly drága, hogy bajos meghatározni mi hátrányos a közgazdára nézve: a nyomtatás- nak az eső calamitások által súlyosított késedelmé, vagy a gőzcséplésnek költségessége?

E két baj ellen egyaránt megóvó mentőszert keresett a leleményes emberi ész a kézi és járgá- nyos cséplőgépek alkalmazásában, s valóban nap- jainkat e kisebb cséplőgépek fejlődési időszaká- nak lehet nevezni. Külföldön e gépek bámulatos gyorsasággal terjednek. Umrath Prágában, May- farth Frankfurtban és Lanc Mannheimban éven- ként roppant mennyiséget gyártanak és árusíta- nak (az utóbbi havonként 600-at!) Kivált a jár- gányosoknak nagy előnye, hogy a járgány az év egyéb szakában szeszakázásra, darálásra stb. hasz- nálható.

Gazd. egyletünk felhívására a gépgyárosok szép számmal fognak a mondott napon és helyen fenleirt gépekkel versenyezni. Feltesszük közép- gazdáinkról, hogy e fontos versenyről el nem ma- radnak. sőt az ügy iránt kényeztetikben érde- keltséget ébresztvén, oda fognak hatni, hogy a közönségnek látogatása a verseny nagy hordere- jének megfelelően.

Logyunk, magyar gazdák, mi is élelmesek s keressük és alkalmazzuk mielőbb a legjobbat!

Mokry Sámuel.

(M. G.) Kézi és gözcséplőgépről.

A gazdasági gépek használatba vételénél egy- nek sem lett olyan fényes jövő jósólva, mint a gőz- cséplőgépnak. Azon óriási előnyök, melyeket nyuj- tanak, minden oldalról teljes elismeréssel találkoztak, a gépek gyorsan terjedtek s mégis ma azon bizonyára ritka példa áll előttünk, hogy a nagy a kicsi által kiszorítottak.

Ha kérdezzük, hogy mai nap még ki szerez gözcséplőgépeket, azt találjuk, hogy Ausztria-Ma- gyarországban csak majd kizárólag a nagybirtok- kok azok, melyek gözcséplőket tartanak és uja- kat rendelnek. Azonban a nagy előnyök, melye- ket a cséplőgépek nyujtanak, a közép és kis bir- tokosoknak a kisebb cséplőgépek által sokkal na- gyobb mérvben nyujtatnak. A gözcséplők gyáro- sá persze azzal hizelegtek maguknak, hogy akis- gazdák majd társulnak és úgy fognak ilyen gé- peket beszerezni; némely vidéken volt is erre eset, azonban igen sok ilyen társulati tag ma már nagy örömmel szabadul meg kötelezettségeitől, ha té- hetné.

A legtöbb esetben ilyen gözcséplőgép-társu- lat 15 vagy több tagból is áll. Ezek száma gyak- ran szükséges csak arra, hogy az óriási beszerzési költségek előteremthetők legyenek, és ezen szám mellett a ritkább esetek közé tartozik, hogy tel- jes egyetértés lehessen elérhető az üzleti kérdés megoldásánál.

Tegyük föl, hogy 20 gazda bir egygőzcsép- lőgéppel, s a gabnaárak az aratás után igen ked- vezők, azonban igen alapsok a kilátások arra, hogy ezen árak esni fognak; — ki legyen már most az, a kinek gabonája utójára fog csépltetni, s a ki a jelenleg uralkodó kedvező vásári visz- onyokból semmi hasznot sem fog huzhatni. A csép- lés költségei nála is ugyanakkorak, és gabonáját még sem értékesítheti oly jól, közbejövő kedvezőt- len időjárás türelmét még nagyobb próbára teszi, és meglevő termése daczára könnyen jöhet oly helyzetbe, hogy magas kamatokra kell pénzt föl- vennie, hogy az elkerülhetlen szükségleteket fedez- hesse, vagy plane, hogy abból vető magot vegyen. Vegyük figyelembe még azt is, mily nehéz gyak- ran épen a legsürgetőbb időben a szükséges nagy- számu munkást még drága pénzért is fölhajszolni, mennyi idő vesz el a gépek ide-oda szállítása, föl- állítása és ismét megindításával, s a kis gazdasá- gi épületek a legtöbb esetben mily tüzevesélynek vannak kitéve, át kell látnunk, hogy az előnyök az el nem hátrítható hátrányok által tulszárnyal- tannak.

Világítsuk meg most már a kis gazdák között annyira megkedvelt kézi- és erőműre alkalmazott cséplőgépeket.

Ezeknek beszerzésére mindenekelőtt jóval csekélyebb töké kívánatik, úgy, hogy a kevésbé vagyonsos kis gazda is megajándékozassa ilyenekkel. Kezelésükhez legtöbb esetben elég a meglévő háznép, nevezetesen ott, hol a cséplőgéphez egy létező hajtókerék adatik. Miután a gép a pajtában állítatik föl, kedvezőtlen időjárás mellett is lehet csépleni, s akkor mindenki annyit csépel, a mennyit az uralkodó körülmények kívánják, semmiféle kényszerítő kötelezettségek által nem befolyásoltatik és teljesen uralma alá tartozik.

Ha latba vetjük továbbá a gőzcséplőgépeknek igen drága karbantartását, mely költségek könnyelmű és értelmetlen gépészek által gyakran legyőzhetetlen magasságra hajtattak, akkor a kisgazda kétségkívül, kivétel nélkül a neki oly sok előnyt nyújtó kézi erő vagy hajtó kerékre alkalmazott szegescséplőgép beszerzéséhez fog állani.

Persze ezen gépek szerkezet és technikai kivétel tekintetében gyakran igen sok kívánni valót hagyónak, de már vannak ügyesebb gyárosok által készített gépek, melyek kielégítőnek mondhatók.

A szarvas marhák száj- és lábfájásairól.

Bár még meggyeszerzte csak szorványosan tapasztalom, hogy a szarvasmarhák között az u. n. jó-nemű száj- és lábfájás mutatkozik, czélszerűnek találok megynék t. közönsége figyelmét e tekintetben felhívni és a következő gyógybánsámodot ajánlani. Mihelyest a szájfájásnak bármily csekély tünete mutatkozik, miután bár nem oly veszedelmes, mint az üszögös szájfájás, de ha azonnal nem gyógykezeltek, a lefolyása tovább tart, de nagyobb mérvben is elterjed, miután ragályos természetű.

Mihelyest észleltetik a szarvasmarhánál, hogy kissé nyálós a szája, és abból bár tiszta, nem habos nyál foly is, azonnal a következőleg irt szájkenőcsöt kell készíteni, s vele a száj egész üregét kikenni egy vason pamut segítségével.

Végy szalamia sóból 1 latot, nyers timsóból 3 nehezéket, rézgáliczból fél nehezéket, törd porrá, s tedd egy meszely borecet s egy meszely kutvizbe, olvasd fel, s adjál hozzá fél meszely mézet és lisztet annyit; keverd közűlé és habard össze, miglen folyó péppé válik; ekkor használd utasítás szerint.

A lábfájás kezdődik a csülkökön illetőleg a páta szélein, hol is ez gyulladába megy, és elvált a széle a csülköknek a bőrtől, a csülkök között nyirk választatik el, mely etető és maró természetű bir, mire is a következő eljárást ajánlom.

Mihelyest elválás történik a csülkök szélein és bőr között, az elvált részeit a csülköknek rézsutasan, mintegy átmenve a bőrre, le kell vágni a meddig az elválás megtörtént, a fájós lábat, ha lehet, meleg vízzel kimosni tisztán, és a következő porral behinteni körül az elválást.

Végy finom porrá tört tölgyfahajból és olattalan mézből négy négy latot, nyers timsóból két latot, és rézgáliczból egy nehezéket, ezeket törd finom liszteszerű porrá, és napjában 2-3-szor, a kimosás után hintsd be, és száraz tiszta helyen kell tartani a jószágot, s folytatni kell addig, mig tökéletes gyógyulás be nem áll.

A fentebbi eljárásokat annál is inkább ajánlom a t. közönség figyelmébe, miután kezdetben ha mindjárt gyógykezeltek e baj, igen hamar és könnyen meggyógyul, és nem terjed el meggyeszerzte, míg ha elhanyagoltatik, tovább és nehezebben gyógyul, a jószág is jobban leromlik, és igen terjedő legcsekélyebb érintkezéssel áthurcolható.

Kelt Gyulán július hó 21-én 1875,

Petrovics János,
Békésmegye állatorvosa.

Értesítés

az erdélyi gazdák negyedik vándorgyűléséről és az avval összekötendő tárlat-szántóverseny- és cselédjutalmazásról.

Az erdélyi gazdák negyedik vándorgyűlése folyó 1875. évi szeptemberhő 29, 30 és októberhő 1, 2 és 3-ik napján lesz Tordán megtartva, melyre a haza minden gyakorló gazdája úgy, mint általában a gazdaság minden barátja tisztelettel meghívatik.

Ezen vándorgyűléssel tárlat, szántó- verseny és cseléd jutalmazás lesz összekötve.

A vándorgyűlésen ugyan mindenki jelen lehet, de tanácskozásban és kiküldetésekben csak az vehet részt, ki f. évi szeptember hó 1-től kezdve a kiküldött intéző bizottság pénztárnokától (Tordára Szentpéteri Antalhoz címelve) két osztórak értékű forintért „tagsági igazolványt“ vált, mely tagsággal a fenti jogokon kívül még a következő előnyök vannak egybekötve u. m.:

1. ezen igazolvány előmutatása mellett a vándorgyűlés tagjai az első erdélyi és a magyar keleti vasút vonalain árkedvezményvel fognak utazni, mely árkedvezmény annak idején közhírré fog tétetni;

2. a vándorgyűlés tagja a tárlat és gyűlésre vonatkozó minden nyomtatványt díjtalanul és bérmentve nyer;

3. az igazolvány előmutatása mellett a tagok a tárlatot díjtalanul látogathatják;

4. igazolványt váltott tagok a városi polgárok ajánlata folytán szállással fognak elláttatni.

A megvitandó kérdések a vándorgyűlés megtartása előtt négy héttel fognak köztudomásra hozatni.

A kiállítás a haza összes területére terjed ki és négy részre oszlik: állat-, termény-, gazdasági gépek-, és a házi ipar tárgyainak tárlatozására.

A kiállításra szánt állatoknak legkésőbb szeptemberhő 30-án reggeli 7 órákor helyt kell lenniük, később érkezők a versenyből kizártnak.

A termény-, gép- és házi iparkiállításra szánt tárgyak szeptemberhő 15-éig az intéző bizottságnak Tordára címelve bejelentendők és legkésőbb szeptember 29-én déli 12 órára beküldendők, később érkezők a versenyzők sorába nem vétetnek fel.

Az október 3-án tartandó szántó versenyen bármint két igavonó állat által vont eke vehet részt, bejelentési határidő október 2-án déli 12 óráig.

A Tordamegye főispánja, M. Br. Kemény György ur által díjazott cselédjutalmazásra külön pályázatot hirdet az intéző bizottság és az illető díjak október 4-én fognak kiosztatni.

Résletes tervezet.

Első nap szerda szeptember 29-én esti 7 órákor előértekezlet, azután ismerkedési estély.

Második nap csütörtök szeptember 30-án.

1. Reggel 9 órákor a vándorgyűlés megnyitása és pedig:

a) elnöki megnyitó;

b) bizottságok választása az állat-, termény-, gép- és házi ipartárlat, valamint a szántóverseny megbirálására;

c) az intéző bizottság által kitűzött jószágok és szállótelepek meglátogatására kiküldendő bizottságok választása.

2. Az erdélyi gazd. egylet igazgató választmánya által kitűzött kérdések tárgyalása.

3. Déli 12 órákor a tárlat megnyitása.

4. Délután az állatok megbirálása és 4 órákor az állattárlati jutalmak kiosztatása.

Harmadik és negyedik nap, péntek és szombaton október 1. és 2-án.

1. A termény és géptárlat, valamint a házi ipar kiállításait bíráló bizottságok működése.

2. A jószágok és szállótelepek meglátogatására kiküldött bizottságok kirándulásai.

Ötödik nap vasárnap október 3-án.

1. Reggel 8 órától kezdve szántó verseny.

2. Reggel 9 órától kezdve tanácskozmányi ülés és pedig:

a) bizottságok jelentései;

b) a kitűzött kérdések tárgyalásának folytatása;

c) indítványok tárgyalása;

d) ülés bezárta.

3. Déli 1 órákor jutalomosztás és pedig:

a) szántó verseny jutalmak,

b) cseléd jutalmak,

c) tárlati jutalmak kiosztatása.

4. Délután a tárlat javára átengedett tárgyak nyilvános kisorsolása.

A tárlat.

Állattárlat.

I. osztály: szarvasmarha.

Házi fajta, a hazában tenyésztett válfajokból.

1., Egy db. bika 3-4 éves.
Jutalmak: 1 db. állami aranyérem, 5 db. m. kir. arany, 3 db. m. kir. arany.

2., Egy db. bika 2 éves.
Jutalmak: 5 db. m. kir. arany, 3 db. m. kir. arany, 2 db. m. kir. arany

3. Egy db. bika 1 éves.
Jutalmak: 3 db. m. kir. arany, 2 db. m. kir. arany, 1 db. m. kir. arany.

4. Egy db. fejős tehén borjastól.

Jutalmak: 1 db. állami arany érem, 5 db. m. kir. arany, 3 db. m. kir. arany.

5. Egy db. két éves üsző, (ünő.)
Jutalmak: 5 db. m. kir. arany, 3 db. m. kir. arany, 2 db. m. kir. arany.

6. Egy darab egy éves üsző, (ünő)
Jutalmak: 3 db. m. kir. arany, 2 db. m. kir. arany, 1 db. m. kir. arany.

7. Egy pár szép jármos ökör.
Jutalmak: 5 db. m. kir. arany, 3 db. m. kir. arany, 2 db. m. kir. arany.

Idegen fajták.

1. Bikákra jutalmak: 5 db., 3 db. és 1 db. m. kir. arany.

3. Üszőkre (ünőkre) jutalmak: 3 db. és 1 db. m. kir. arany.

II. osztály juh.

Erdélyi fajta.

1. Egy db. hágó kos.
Jutalmak: 2 db. és 1 db. m. kir. arany.

2. Tíz db. anya együttesen.
Jutalmak: 2 db. és 1 db. m. kir. arany.

3. Tíz db. tokju együttesen.
Jutalmak: 1 db. m. kir. arany és 1 tallér.

Idegen fajták.

1. Egy db. hágó kos.
Jutalmak: 1 db. m. kir. arany és 1 db. tallér.

2. Tíz db. anya együttesen.
Jutalom: 1 db. tallér.

Terménytárlat.

I. osztály: Mezei termékek.

1. Gabonák u. m.
buza, jutalmak: 2 db. és 1 db. m. k. arany, 1 db. állami bronzérem,

törökbuza, jutalmak: 2 db. és 1 db. m. k. arany, 1 db. állami bronzérem,

rozsa, árpa, zab stb., jutalmak: 3 db. állami bronzérem.

2. Hüvelyesek u. m. fuszulyka, (paszuly) borsó, lencse, búkköny sat. jutalmak 4 díj. 4 1 db. m. kir. arany.

3. Olajos magvak u. m. repce, len, kender, mák stb. jutalmak: 2 díj 4 1 db. m. kir. arany, 2 díj 4 1 db. tallér.

4. Gumós- és gyökények u. m. pityóka, (burgonya) répa stb. jutalmak: 2 díj 4 1 db. m. kir. arany.

5. Takarmánymagvak u. m. lóher, luczerna stb. jutalmak: 2 db. m. kir. arany, 1 db. m. kir. arany és 1 db. tallér.

II. osztály: Kerti termények.

A legszebb kerti termények, u. m. káposzta, murok, petrezselyem, hagyma, celler, paprika stb. együttesen és külön kiállítva; jutalmak csoportos kiállításokra: 2 db. m. kir. arany, 3 db. tallér és 2 db. tallér, továbbá öt díj 4 1 tallér egyes kiváló termények jutalmazására.

III. osztály: Gyümölcs.

1. Alma és körte csoportozatokért.
Jutalmak: 1 db. állami ezüst-, 1 db. állami bronzérem, 1 db. tallér.

2. Asztali szőlő gyűjtemény.
Jutalmak: 2 db. és 1 db. m. kir. arany, 1 db. tallér.

3. Fajbor szőlő gyűjtemény.
Jutalmak: 1 db. állami ezüst, 1 db. állami bronzérem, 1 db. tallér.

IV. osztály: Bor.

1. Nehéz elegyes borok, jutalmak: 1 db. állami arany-, 1 db. állami ezüst-, és 1 db. állami bronzérem.

2. Fajborok, jutalmak: 1 db. állami arany- 2 db. állami ezüst érem.

3. Veres borok, jutalom: 1 db. állami bronzérem.

4. Aszu borok, jutalom: 1 db. állami bronzérem.

V. osztály: Méhészet.

Kiállíthat minden termelő, ki legalább 15 anyaköppével bir, mely köpüállományt hiteles bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Jutalmul a legszebb méz és viasz kiállítói részére 3 db. m. kir. arany és 3 drb tallér áll rendelkezésére, melynek mikénti felosztásáról a bíráló bizottság intézkedik.

VI. osztály. Erdészet.

Az erdészethez tartozó különböző fanemek csoportos kiállítása és azoknak ipari értékesítése.
Jutalmak: 1 db. állami arany és 1 db. állami ezüst érem.

Eszköz- és géptárlat.

I. osztály: ekek, boronák, hengerek u. m. közönséges eke, váltó eke, borona, henger és egyéb ide sorolható eszköz.

II. osztály: tisztító és morzsoló gépek u. m. szelelő és tisztító rosta, törökbuza morzsoló stb.

III. osztály: borászati gépek és eszközök u. m. borsajtó, pinczegazdasági eszközök stb.

Az eszköz- és géptárlat díjazására 4 db. állami ezüst-, 4 érem, 4 db. állami bronzérem és 16 db. m. kir. arany áll rendelkezésre, melynek mikénti felosztásáról a bíráló bizottság intézkedik.

Házi ipar.

1. Házi szövetek és fonatok.
2. Házi kézmunkák.
3. Tej, gazdasági termékek.
4. Tészták és sütemények.
5. Füstölt és páczolt husok.
6. Szeszes italok és ecetek.
7. Aszalványok és befőttek.

A házi iparhoz sorolható kiállítványok díjazására 12 drb. m. kir. arany és 10 drb. tallér áll rendelkezésére, melynek mikénti felosztásáról a bíráló bizottság intézkedik.

Külön jutalom.

A torda aranyosi gazd. egylet területén levő négy szőlőmivelő földész részére külön jutalom járhat ki, u. m.

Tordamegyei kitünő szőlőmivelő földészek részére.

első díj: 3 drb. m. kir. arany.
második díj: 2 drb. m. kir. arany.

Aranyosszéki kitünő szőlőmivelő földészek részére:

első díj: 3 drb. m. kir. arany.
második díj: 2 drb. m. kir. arany.

A jelentkezés módzatáról valamint a pályadíj odaítéléséről az intéző bizottság intézkedik, a díjak kiosztatása f. évi október hó 3-án déli 1 órákor történik.

Szántó verseny.

Díjaztatik a legjobb munkát végzett szántó Jutalmak: 3 drb, 2 drb és 1 drb m. kir. arany.

Cselédjutalmazás.

E résletes feltételeket az intéző bizottság teszi közzé és a beérkezett pályázatok felett dönt. A tárlat minden egyes osztályának bíráló bizottsága, itt külön fel nem sorolt, elegendő számú dícsérő oklevéllel fog rendelkezni.

* * *

Tokintettel azon mennyiségre, mely a termények megbirálására szükségeltetik, figyelembe vevendő, hogy buza, törökbuza, rozsa, árpa, zab, borsó és pityókából (burgonyából) legalább 6 liter (az az mintegy 4 kupa) fuszulyka, lencse, búkköny, repce, kender és mákból, 2/10 liter, (az az mintegy 1 kupa) lóherre és luczernából 1 kilogramm (az az mintegy 2 font) küldendők. Gyümölcsnél minden fajtából négy darabot vagy fűrtöt kel küldeni.

Borból két 7/10 literes (azaz mintegy félkupa) palackkal; megjegyeztetik, miszerint csak az 1868-ik évtől az 1874. évig bezárólag termelt borok állíthatók ki, ezen feltételek alól csak az aszu borok vétetvén ki.

Minden pénz- vagy érem díjhoz egy dícsérő oklevél mellékeltetik.

Minden állatnál bebizonyítandó, hogy az a kiállítónak vagy saját nevelése vagy legalább egy év óta tulajdona.

A beküldő mellékelt jegyzékben részletezze a termelésre vonatkozó főbb adatokat, illetőleg rövid leírásban közölje kiállított terményének gazdasági statiszticáját és kezelési módzatát és hogy a kiállított mutatóvannal egyenlő minőségű (gabona, gyümölcs, borból) termékből mennyi készlete van és minő árért eladó.

Ha a termény- és házi ipar tárlat kiállítója világosan meg nem jegyzi, hogy küldeményét visszavárja, kiállított tárgya a tárlat javára ki fog sorsolattatni.

Takarmányról, alomról és kiállítási helyről az intéző bizottság gondoskodik.

Miundennemű szállítási költség a kiállítót terheli, azonban minden oly tárgyat, ideértve az eszközöket és gépeket is, mely az intéző bizottsághoz címelve beküldetik, a gyéresi indóháztól a kiállítási helyiségbe, és az indóházhoz vissza, az intéző bizottság díjtalanul szállítja.

Belépti díj az állattárlatba 10 kr., o. é. a terménytárlatba hasonlóképen 10 kr., o. é. Sorajegy ára 10 kr. o. é.

A bírálóknál az általános becs dönt, az eljárás részleteit az erdélyi gazd. egylet által kidolgozott „bírálási-alapelvek“ határozzák meg.

Egy kiállító ugyanazon (ezen „Értesítés“-ben arabs számjeggyel jelelt) alosztályban csak egy kitüntetést nyerhet.

A vándorgyűlés és tárlat megtartására ki-
küldött intéző bizottságnak Tordán, 1875. június
6-án tartott üléséből.
Miksa Elek s. k. Velits Ödön s. k.
bizottsági elnök. bizottsági jegyző.

— Forgalmi kimutatás az 1-ső Gyulavá-
rosi takarékpénztárnál 1875-ik év első felében

Bevétel.	
Pénztári maradvány 1874. decz. 31.	13307.56
Betétekből	63251.94
Könyvecke díjakból	12.50
Befizetett váltókból	103371.—
Jelzálog kölcsönökből	12188.15
Előleg kölcsönökből	950.—
Váltók kamataiból	5496.89
Jelzálog	8014.32
Előleg	288.60
Késedelem kamataiból	492.62
Tartalék tőke számlán részv. átirat	15.—
Tartaléktőke 1874-ik jövedelem 10%-ja	501.19
1875-ik félévi kamat	53.77
Kölcsön számlán	90000.—
Összeg	297943.54

Kiadás.	
Visszafizetett betétekre	27506.70
Betét folyó kamatra	58.60
1874. második félévi tőkésített kamat	3706.85
Váltókra	138414.—
Jelzálogra	49050.—
Előlegre	2705.—
Hivatali fizetésre	1225.—
Jutalék és jutalmazásra	660.77
Jótevény célra	100.—
Tartaléktőke 1874. évi jövedelem 10%-ja	501.19
1875-ik első félévi 5% kamat	53.77
1873-ik évi osztalékra	147.—
1874-ik	6594.75
Jövedelmi adó 1875. első felére	585.66
Iparkamrai költség 1875-re	34.29
Előleg kölcsön utáni bélyegilleték	9.90
Kölcsön számlán	60000.—
Kölcsön kamatra	1454.55
Napbiztosítási díjakra	80.—
Költség számlán	648.6
Viszkamatra	7.—
Pénztári maradvány	4400.45
Összeg	297943.54

— Félévi forgalom a b.-csabai takarékpénztárban.

Bevétel.	
Maradvány 1874. december 31-én	8987.42
Bankváltó	525536.—
Takarékbetét	130350.13
Zálogkölcsön	76758.—
Kölcsön számla	354215.—
Folyó számla	7000.—

Tartalékalap	47.—
Kamatok	22282.76
Üzletköltség	1933.63
Váltódíj	27.76
Könyvdíj	24.55
Bélyegdíj	102.10
Összesen	1127264.35

Kiadás.	
Bankváltó	592625.—
Takarékbetét	103664.12
Zálogkölcsön	93256.—
Kölcsön számla	298605.42
Polyó számla	7377.80
Tiszti fizetés	1949.92
Adó	874.16
Díjak	2371.9
Osztalék	8775.—
Jótevény célra	250.86
Házbér	300.—
Bélyeg	384.20

Felszerelés	16.69
Üzletköltség	94.24
Vegyék	204.21
Kamatok	10563.77
Maradvány	5951.87
Összesen	1127264.35

B.-Csabán 1875. június 30-án.

Bartel Ödön,
könyvvívó.

Szerkesztői üzenetek.

— Tiszt. munkatársaimat, kik engem régebben be-
küldött becses dolgozataikkal leköteleztek, e helyen is ér-
tesítem, hogy nálam levő kéziratokat átadtam a „Békes”
új szerkesztőjének, aki azokat belátása szerint fogja köz-
lölni. Fogadják mindnyájan őszinte köszönetemet a köz-
nyegük iránt tanúsított szives buzgalmukért.
— T.-Kömlös. H. S. Jó gondolat; de már csak le-
endő utódom fogja közölhetni.
— M.-Berény. A „ref. tanítók” aláírása cikket nem le-
het közölni, mivel a beküldő nem nevezi meg magát.

— Szarvas. Az „Ave Mária” már nem jelenhetik
meg az én szerk. alatt. Átadjam utódomnak?

Zongora eladás!

Egy jó karban lévő zongora minden órán
szabad kézből jutányosan eladó. — Bővebb felvilá-
gosítást az alulírt tulajdonosnőnél nyerhetni Gyulá-
n.
Özv. Herczenberger Józsefné.

Lakása: Régi posta utca, 1029. sz. a.

2-3 (95)

Arverési hirdetés.

Lampel Lajostól bíróság lefoglalt rőfos-árak, bolt-
béli cikkek és állványok augusztus hó 5. és következő
napjain a Szász-féle házban árverésen el fognak adni.
B.-Gyula, július 23. 1875.

1-2 (97)
Kiss Antal,
bir. végrehajtó.

HIRDETÉSEK.

A „Luh” viz
(természetes sodavíz.)

mely a bécsi világiállításon legfelsőbb elismerés- és érdem-erem-
mel lett kitüntetve: sok tekintélyes orvos által megkísérletve, a billini, sel-
tersi és gliechenbergi vizoknál, melyekért egy par ezer frt-értékűt ki-
vándorol hazánkba, határozottabbnak találtattak. Gyógyítja a légzőszervek
hurutját, köhögést, rekedtséget, fuldozást, sőt még a kezdő gumókört is;
továbbá az emésztő szervek elgyaldósodását, gyomoréjtást, gyomorgéjt,
gyomorgéjt, gyomorsavanyúságot, széklet, a vízhiány és hügyesó hurutját,
adult takart, nőknél a fehér-folyást; lep. és májdaganatokat, közsérvényt, arany-
eret, s mindennek felett serdülőknél a görvényt.

Diaetikus használatra, kivált a hol savanyú kerti borokkal élnek, min-
den eddig divatban lévő vizek közt elsőseget érdemel, mert ize kellemes,
soda-tartalmá a bor savanyúságának elrompítására elegendő, szénsavapedig
nem túlságos, mint az annyira felkapott mesterséges sodavíznek.
Szőlő, 1875. július hó 10.

3-3 (92) **Dr. KARLOVSKY LAJOS.**

A „LUH” VIZ főraktára Békésmegye területére
Békés-Csabán. Vidovszky Károly urnál vagyon.

Hasznabérbeadási hirdetés!

A b.-csabai közbirtokosság részéről közzétételük, — miszerint ennek tulajdonához
tartozó — következő hasznabérleti tárgyak, f. évi szeptember hó 30-tól számítva 3
évre, s így 1878. szeptember 29. napjáig bérbé adandók; u. m.: I. „Fiume” ven-
degő alatt a főterem 3 bolt, mellék helyiségeivel. II. Az új emeletes bérházban 3
bolt mellék helyiségeivel, és 4 lakrész, következő beosztással, u. m.: Földszint: 1.
Bemenet a kapu balra — van egy 2 szobából, egy konyhából, egy kis s egy nagy
kamrából, padlás és külön fatartó pinczéből álló lakrész. Fent az emeleten: 2. Egy
lakrész, melyhez az utcára 2 szoba, udvar felé egy szoba, konyha, külön cseled-szoba,
egy kis és egy nagy kamara, padlás, és lent egy fatartó pincze tartozik. 3. Egy másik
lakrész, mely all egy kettős ablaku szobából az utcára, egy nagy és egy kis szobából
az udvarra, és lent egy fatartó pinczéből. 4. Csinos mellett egy lakrész, mely az ut-
czára két szobából, az udvar felé egy szobából; egy konyha, egy kamrából, padlás, és
lent egy fatartó pinczéből áll.

Ezen bérleti helyiségekben semmi nemű ital-mérséi jog nem gyakorolható.
III. „Zöldfa” című fogadó, egy tagas istálló, és egy kocsi szimel; az abban
gyakorlandó vendéglői, s a tenállo törvények értelmében saját ital-mérséi joggal.
A bérleti kivanok felhivatnak, miszerint zárt ajánlatát minden egyes bérleti
tárgyra, külön 100 frt melléklése mellett f. évi augusztus hó 2-ik napjáig beérőlag a
b.-csabai közbirtokosság tisztogénél, hol is a részletes feltételek a hivatalos órákban
bármikor megtekinthetők, benyújtani sziveskedjenek.
Az ajánlatok elégtelensége esetében, fentartja magának a közbirtokosság, a nyil-
vános árverésnek megtartását.

Egy igen jó karban lévő

gőzcséplőgép

előnyös feltételek mellett eladó vagy cséplésre kiadó.
Bővebb értesítést nyerhetni THOMKA EMIL
ügyvéd ur irodájában
3-3 (94) **Békés-Csabán.**

Erkel Rezső
tulajdonához tartozó „Korona”-utczabeli

Illovics Tódor-féle ház,
mely áll 3 szoba, konyha, kamara és pinczéből —
1-3 (97) minden órán kiadó.

Lyukas fogak kitöltésére
hatásosabb és jobb szer nincs, mint dr. Popp J. G.
cs. kir. udv. fogorvos fogplombja (Bécs, Stadt, Bog-
nergasse Nr. 2), melyet mindenki maga egész kony-
nyen és fájdalom nélkül a lyukas fogba illeszthet,
mely aztán szilárdul a fogmaradékkal és foghússal
összeerforva, a fog tovább romlását meggátolja s a
fájdalmat megszünteti. (2) 12-20

Anatherin-szájviz
Dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvostól.
Bécsben, Stadt Bognergasse Nr. 2.
üvegekben 1 frt 40 kr a legkisebb szer eszios
fogfájdalmakban, gyuladasknál, a foghús daganatai-
es sebei; fololvastja a létező fogkóvet és meg-
akadályozza annak új képződését; az inogó fogakat
a foghús erősítése által szilárdítja; s midőn a foga-
kat és foghús minden ártalmas anyagtól megtisztítja
a szájnak kellemes frisseséget kölcsönöz és már ro-
vid használat után eltávolítja a kellemetlen szagot

Anatherin-fogpasta
Dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvos Bécsben.
Ezen készítmény a lehető frisseséget és tisztaságot
fenntartja, azonkívül a fogaknak hó fehérséget kölcsön-
öz, azok romlását megakadályozza és a foghúst erősíti

Dr. Popp J. G. növény-fogpora.
A fogakat oly szépen tisztítja, hogy annak
naponkénti használata által nemcsak a közönséges
fogkó eltávolítottik, hanem a fogak zománca és fi-
nosága is mindinkább tökéletesbül.

RAKTÁRAK: Gyulán: Örley István és Winkler
Ferencz gyógyszerészeknél. Békésen: Benedikty
József gyógyszerésznél. Csabán: Varsagh Béla
gyógyszerésznél. Simándon: Csiky M. gyógyszer-
nél. Orosházán: Medveczky H. gyógyszer-
Pankotán: Tani C. gyógyszer-nél. Mező-Ber-
ényben: Nácisz János gyógyszerésznél.
Gyulán: Smetán Fülöp fűszerkereskedésben.

27 krajczáros bazar.

Fiók-üzletünkben a városházával szemben
ajánljuk a nagyérdemű közönségnek legújabb
disz, norinbergi, szövött és rövidárukat;
továbbá mindenféle selyem, bársony, atlasz és faulle szalagokat min-
den színben és szélességben; — csipkéket, rojtokat, himzett szegélyeket
és betéteket, moulin, moll, creppe-lisse, chiffon, tüllanglais, blond, nyári
keztü, harisnya és nyakkendőket.
Tajték szivar-szipkákat, pipákat, pipaszárakat, pénz-, és szivartáská-
kat, séta-pálcákat, tollkés-kef, kefe, fésű és illatszereket, legyezőket, kéz-
karikákat, brosch és filbevalókat, harisnyakötőket, és sok számos más
ilyféle tárgyakat

darabonként 27 krajczárért.
Ugyanott ajánljuk egyszersmind nagy raktárunkat hölgy, uri és
gyermek-czipőkkel; ugy szinte a legújabb nemez- és szalma-kalapok-
kal, a legjutányosabb árakon.
Vidéki megrendelések gyorsan utárvétel mellett eszközöltetnek.
Teljes tisztelettel
7-10 (86) **Silberstein testvérek**
Gyulán.

27 krajczáros bazar

GUBICZI LÁSZLÓ
Lipót-utca 41. szám,
gazdasági gépgyárában Budapesten.

SZÓRÓ- és szelelő-rosták
juttányos áron kaphatók, ügyesítő kitűntetésben részesült,
jó hírűben álló

Gubicz-ekék,
fa- és vasramás porhanyítók
(extraktor) kapáló és halmozó ekék készíthetők találatok
Árjegyzéket kívánatára bérmentve küldök.



(71) 6-6